

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 30. JANUARJA 1964
Leto XVI. — Štev. 4 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR STEFAN ANTALIC — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK JOŽE VILD — NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KOČLJEVA UL. 2, TELEFON 21-064

NA ZBORIH VOLIVCEV

V SOBOŠKI OBČINI

Preveč o drugem, premalo o statutu

Pred dnevi se je začela v soboški občini javna razprava o osnutku statuta občine. Na zborih volivcev, ki so v posameznih vaseh že nekaj dni, občani razpravljajo o obširnem gradivu, ki ga obsega osnutek.

Ceprav so bili občani z osnutkom statuta seznanjeni že več dni prej, izšel je kot priloga Pomurskemu vestniku, po razpravah na doslej izvršenih zborih volivcev ne moremo trditi, da so osnutek v dovoljni meri preštudirali vsi občani. Zato tudi na nekaterih zborih volivcev naltimo na zelo malo razprav, ki so povezane z osnutkom statuta, ampak občani razpravljajo o stvareh, ki so bile na dnevnem redu že na prejšnjih zborih volivcev. Za razprave o osnutku statuta je značilno, da volivci skoraj povsod načenjajo ista ali podobna vprašanja in dajejo predloge o tem, kako naj o njih govori osnutek statuta v posameznih poglavjih. Ni mogoče zabeležiti vseh misli in predlogov, ki so jih občani o osnutku na zborih volivcev izrekli in sprejeli, zato zapišimo le nekatere.

V Beltincih so bili mnenja, da je v statutu potrebno bolj točno določiti pogoje in merila pri dodeljevanju stipendij, določiti vlogo sindikatov v samoupravi in da je javnost dela organov uprave zagotoviti tudi s poročanjem preko radia in tiska. Skoraj povsod so bili občani mnenja, da statut mora vsebovati (Nadaljevanje na 3. strani)

V DRUŽBENEM PLANU OBČINE:

Skupne obveznosti

Predlog družbenega plana občine Murska Sobota je bil v petek deležen široke razprave na skupni seji občinskega odbora SZDL in občinskega sindikalnega sveta, ki so ji prisostvovali tudi ljudski poslanci. Razprava je pokazala, da je predlog plana postavljen precej realno in pogojen s težnjami za nenehno zviševanje produktivnosti, kar je med drugim ključ za skrajšanje delovnega časa.

Predsednik občinske skupščine Janez Lanščak, ki je nakazal smernice družbenega plana za letošnje leto je med drugim navedel, da ima industrija vse možnosti, da uresniči sicer precej zahteven plan. Seveda mora nenehno posvečati veliko pozornost izboljšanju delovnih postopkov in vspešno s tem kvaliteti. Zlasti podjetja kot so »Mura«, »Pomurka« in druga, ki so se v dobri meri usmerila na izvoz, se morajo nenehno prilagajati s kvaliteto tržišču. Se pravi, da morajo krepiti razvojne službe. Na sploh pa naj bi podjetja v soboški občini navezovala poslovno tehnično sodelovanje s sorodnimi podjetji tudi izven Pomurja.

Ko je govoril o delitvi osebnih dohodkov je dejal, da je treba sistem delitve nenehno izpopolnjevati. Se pravi, da ta proces ne sme biti nikoli zaključen.

Razprava je nakazala potrebo po krepitvi kmetijske proizvodnje. V prvi vrsti naj bi uskladili odnose med kmetijskimi zadrugami in KIK »Pomurka« ter poskrbeli za razvoj pogodbenega sodelovanja v višje organiziranih oblikah. Veliko pozornost pa naj bi posvečali odkupu zasebnih kmetijskih površin. Teh naj bi letos odkupili 1.040 hektarjev.

Nekateri so menili, da bo potrebno predlog plana za kmetijstvo še enkrat proučiti, posebno zato, ker v zadnjih nekaj letih ni bilo nikoli v celoti dosežen. Tega seveda — kot so dejali na seji — ni so vedno ovirali objektivni razlogi, ampak je bil plan za to panogo čisto neusklajen. Kot primer so navedli, da ima Tovarna mesnih izdelkov v Murski Soboti precej neizkoriščenih zmogljivosti, medtem ko so nekateri hlevi na obratih kombinata in za drug prazni. Neizkoriščene so tudi zmogljivosti Tovarne mlečnega prahu. To pa nakazuje potrebo po tesnem sodelovanju med kmetijskimi (Nadaljevanje na 3. strani)

Na posvetovanju o predlogu družb. plana občine M. Sobota

GORNJA RADGONA:

Pred sprejemom statuta občine

Občinska skupščina bo na eni prihodnjih sej sprejela osnutek statuta.

Pred sprejetjem statuta bodo osnutek obravnavali na zborih volivcev v vaseh in delovnih organizacijah. Zaradi tega je klub odbornikov priredil v Radencih dvodnevni seminar o občinskem statutu. Na seminarju so obravnavali tudi vlogo odbornika občinske skupščine, vodenje zborov volivcev oziroma občanov, samoupravljanje v gospodarstvu in družbenih službah, občinsko skupščino in njene organe ter oblike neposredne demokracije. *ika*

PLENUM SZDL
V LJUTOMERU

Danes dopoldne bo v Ljutomeru plenum občinskega odbora SZDL na katerem bodo prisotni razpravljali o predlogu občinskega družbenega plana.

NA SEJI SVETA ZA ŠOLSTVO V LJUTOMERU:

Vzgojna pomoč vrtcem

Pred nedavnim so razpravljali člani sveta za šolstvo pri občinski skupščini v Ljutomeru o vzgojnem delu ter o pomoči vrtcem v ljutomerski občini.

Na območju Ljutomerske občine delujejo trenutno 4 vrtci: Ljutomer, Železne dveri, Križevci in Stročja vas. Predvidoma marca pa bo ustanovljen otroški vrtec tudi

v Veržaju. V vrtcih je 162 otrok. Ker se od devetih vzgojnih moči, ki so zaposlene v vrtcih, le tri kvalificirane, je bil svet za šolstvo mnenja, da bi moral predvsem ljutomerski vrtec nuditi zunanjim vrtcem več strokovne pomoči. Za izboljšanje vzgojnega dela v vrtcih bi bilo potrebno pripraviti tudi programe vzgojnega dela.

Svet je razpravljal tudi o materialnih pogojih vrtcev kakor tudi o kategorizaciji šol z ozirom na združitev šol Ivana Cankarja in Franceta Prešerna v Ljutomeru. *-jm*

Na eni izmed prejšnjih sej občinske skupščine Ljutomer

OBISK NA CARINARNICI V G. RADGONI:

Na obmejnih prehodih vedno bolj živahno

Na vseh obmejnih prehodih od Matjaševca do Cmureka, ki spadajo pod carinarnico v Radgoni, so v lanskem letu zabeležili močno povečanje prometa. V lanskem letu je prešlo mejo na tem sektorju 74 tisoč naših državljanov in 66 tisoč Avstrijcev.

Poleg Radgone, ki velja kot mednarodni prehod, so zabeležili večje število prehodov predvsem v Tratah, kjer je prešlo mejo 21 tisoč naših državljanov in 9 tisoč Avstrijcev, še večje število prehodov naših državljanov pa so zabeležili v Kuzmi in sicer 15 tisoč, dočim je prešlo državno mejo na tem prehodu le 1300 avstrijskih državljanov. Poleg omenjenih sta zabeležila precej živahen promet tudi prehoda na Cankovi in v Gederovcih. Na osnovi maloobmejnih dovolilnic je bilo v letu 1962 436 tisoč prehodov, dočim so jih zabeležili v lanskem letu 499 tisoč.

Tudi promet z motornimi vozili se iz leta v leto veča. Predlani je prešlo mejo 22 tisoč motornih vozil, lani pa že 32 tisoč.

Prehod za pasante z rednimi potnimi listi je samo G. Radgona. Na tem mednarodnem mejnem prehodu je prišlo v Jugoslavijo v letu 1962 8700 potnikov, odšlo pa jih je iz naše države 8100, dočim jih je prišlo v lanskem letu v Jugoslavijo 16.000, odšlo pa iz Jugoslavije 18.000. Za več kot 100 odst. se je povečalo tudi število prehodov z motornimi vozili pri potnikih, ki so prešli mejo z rednim potnim nalogom.

Kljub, iz leta v leto povečanju prometu, na mejnih prehodih, se število uslužbencev v carinarnici ni povečalo, kar povzroča določene težave. V naslednjih letih računajo, da bi bilo potrebno, glede na modernizacijo naše carinske službe izboljšati predvsem komunikacijske zveze med posameznimi obmejnimi prehodi. V Gornji Radgoni sicer ni večjih težav glede stanovanj, vsekakor pa bi potrebovali nekaj stanovanj na Cankovi in v Kuzmi. Glede na povečanje prometa na radgonskem prehodu bi bilo potrebno zgraditi v čim krajšem času tudi primerna skladišča. Se-

dani skladiščni prostori ne služijo svojemu namenu.

Na carinarnici v Radgoni ugotavljajo, da želijo naši državljanji prinesiti iz sosednje Avstrije pogostoma tudi take predmete, ki jih ni v blagovni listi. To so na primer električne žarnice, ki jih pogostokrat pri nas primanjkuje. Zadnje čase kupujejo naši državljanji v Avstriji tudi testenine, čeprav lahko rečemo, da je krivda za pomanjkanje navedenih in še nekaterih drugih predmetov za široko potrošnjo predvsem v nezadovoljivo organizirani trgovski mreži pri nas. *-jm*

JUTRI NA SEJI OBČINSKE SKUPŠČINE V LJUTOMERU

Obširen program dela skupščine

Občinska skupščina v Ljutomeru bo na jutrišnji seji razpravljala o delu občinskega sodišča, o delu Ljudske univerze v lanskem letu ter o programu iste za leto 1964.

Odborniki bodo obravnavali tudi predlog spremembe odloka o kategorizaciji šolskih zavodov, predlog odloka o dopolnilnem proračunskem prispevku, predlog odloka o občinskem prometnem davku. Prav tako pa bo skupščina sprejela tudi okvirni program dela skupščine v letu 1964.

Občinska skupščina naj bi imela v tem letu predvidoma

14 sej. Poleg tega pa naj bi bile še 3 seje zbora delovnih skupnosti. Iz obširnega programa dela skupščine navajamo predvsem nekatere naloge, ki jih bo opravila skupščina tekom leta. Odborniki obeh zborov bodo razpravljali o družbenem planu, prav tako pa tudi o prespektivnem planu razvoja občine. S področja gospodarstva in komunale je potrebno omeniti predvsem nekatere odloke, ki naj bi jih sprejela skupščina. To je odlok o kategorizaciji cest, odlok o določitvi vplivnih območij novih gradbenih okolitev ter urbanistični program mesta Ljutomera.

S področja družbenih služb bo skupščina obravnavala med drugim tudi poročilo zavračanja za prosvetno in pedagoško službo, poročilo o problemih kluturno prosvetne dejavnosti v občini, predlog odloka o zavarovanju kulturnih spomenikov in naravnih znamenitosti v občini, predlog odloka o ustanovitvi matične knjižnice v Ljutomeru ter predlog odloka o preživetninah.

Preberite!

VEČ HONORARNIH
ZUNANJIH SODELAVCEV

potrebujejo uredništva in uprava Pomurskega vestnika, Népújsága in Radia M. Sobota — v Murski Soboti, na Goričkem, v Ljutomerski, lendavski in radgonski občini ter v beltinskem okolišu.

Kandidati, ki so voljni in se čutijo sposobne za pridobivanje novih naročnikov za oba lista in zbiranje naročil za gospodarsko-propagandne storitve, naj se do 15. februarja 1964 pismeno ali osebno prijavijo v upravi Pomurskega vestnika, Murska Sobota, Kočljeva 2, kjer so jim na voljo vse nadaljnje informacije.

Podjetnim zunanjim sodelavcem, s katerimi je uprava Pomurskega vestnika pripravljena skleniti pogodbe o honorarnem delovnem razmerju, se obeta ugoden zaslužek.

DOM NA GORIČKEM - PETROVCI! VAS VABI

NA VELIKO MAŠKERADO

v soboto, 8. februarja 1964

Specialitete tudi za sladokusce - Lepe nagrade za najboljše maske
Rezervacije v Domu do 7. februarja 1964 - tel. Petrovci 8

FRANCIJA PRIZNALA
LR KITAJSKO

Verjetno prej kakor je bilo pričakovati, sta Francija in LR Kitajska navezali diplomatske stike na stopnji veleposlaništev. Dogovorili sta se, da bosta v treh mesecih imenovali svoje veleposlanike. Tako bo postala Francija prva država na svetu, s katero je LR Kitajska vzpostavila diplomatske odnose na stopnji veleposlaništev, ne da bi prej zahtevala prekinitve diplomatskih odnosov z režimom na Formozi. Trimesečni rok za izmenjavo veleposlanikov ocenjujejo kot rok, ki so ga Čang Kajšek pustili za premislek. Kljub temu sporazumu pa še ni mogoče trditi, da so odpadli kočljivi in vsi morebitni nadaljnji zapleti. Precej domnev se pojavlja o tem, ali bodo v Pekingu opustili dolgoletno načelo, po katerem zahtevajo od vsake države, da pretrga diplomatske odnose z Čang Kajšekom.

Francoska vlada zaradi tega priznanja ne bo imela težav, ker se je večina političnih strank in javnosti že prej zavzemala za to. Ostro pa so reagirale ZDA, čeprav z zmernimi besedami. Tudi v Italiji je ta korak vzbudil precejšen odmev: več poslancev je v parlamentu zahtevalo isto od svoje vlade. Zaradi tega sklepa je pri francoski vladi protestiralo Čang Kajškovo veleposlaništvo, vendar z izjavo, da to ne pomeni prekinitve odnosov med Francijo in Formozo. V Sovjetski zvezi so ta ukrep francoske vlade pozdravili, prav tako tudi v ostalih socialističnih državah.

KONFERENCA O CIPRU
PROPADLA

Turška vlada je odpoklicala iz Londona svojo delegacijo, ki je sodelovala na konferenci o Cipru. Zahteva, da naj bo Ciper zvezna država, od ZDA pa zahtevajo, da jih podpro pri tem predlogu. Poročajo tudi, da so turške vojne ladje začele pluti proti Cipru, grške oborožene sile pa so v pripravljenosti. Posredovati je začel tudi vrhovni zavezniški komandant general Lemitzer. Položaj je na splošno zelo nejasen in tudi zapleten, odnosi med Grčijo in Turčijo pa tudi precej zaostrjeni.

V ŽENEVI UGODNO
VZDUŠJE

Razoročljiva konferenca v Ženevi poteka v zelo dobrem vzdušju. ZDA in ZSR sta predložili vsaka svoje predloge, ki so bili dobro sprejeti. Tudi obe nasprotni strani sta jih tako ocenjevali. V dokumentu sovjetske vlade se predlaga sklenitev sporazuma o unikumu vojaških enot s tujih ozemelj, zmanjšanje vojaških učinkov in proračunov, sklenitev nenapadnega pakta med članicami NATO in Varšavske pogodbe, dalje vzpostavitev brezatomskih con, preprečevanje širjenja atomskega orožja, ukrepe za preprečitev nenadnega napada, uničenje bombniškega letalstva in prepoved podzemeljskih poskusov z atomskim orožjem.

Delegati na konferenci so s pozornostjo sprejeli te predloge poudarjajoč, da jih je potrebno skrbno proučiti, iznesli pa so tudi več predlogov, ki bi naj pripomogli, da bi se predlogi ZDA in ZSSR nekako vskladili. Predvsem ocenjujejo predlog o uničenju bombnikov in zastarelega orožja kot zelo dober in da ga je potrebno proučiti. Na obeh straneh pa že imajo težave z velikimi bombniki, ki so zastareli in zato pred uničenjem.

NA ZBORIH VOLIVCEV V OBČINI MURSKA SOBOTA so občani razen o osnutku statuta občine govorili tudi o številnih drugih vprašanjih. Govorili so o tistih problemih, o katerih je slišati dovolj besed skoraj na slehernem zboru volivcev. Takšno ponavljanje razprav je vsekar na sedanjih zborih neugodno vplivalo na razgovore o samem osnutku statuta, kaže pa tudi na to, da številni predlogi in problemi, ki jih občani na zborih volivcev sprejmejo, oziroma o njih govorijo, vse prepočasni najdejo odmeva pri tistih organih, ki bi jih morali reševati.

Da bi bili naslednji zbori volivcev uspešnejši, da bi bi-

le vse razprave usmerjene k vprašanjem, zaradi katerih bodo zbori sklicani, je prav, da nekatere stvari zabeležimo z željo, da na njih odgovorijo občanom tisti, ki so to

Vprašanja brez odgovorov?

dolžni storiti. Verjetno smo si edini v tem, da na vsa vprašanja občanom ne more dati odbornik občinske skupščine najboljšega odgovora.

Dimnikarske storitve so se podražile. Občani vprašujejo zakaj, ko pa je delo, ki ga

dimnikarji opravljajo, enako prejšnjemu in mnogokrat tudi malomarno izvršeno. Pojasnilo o tem naj da občanom dimnikarsko podjetje! O vzdrževanju nekaterih cest,

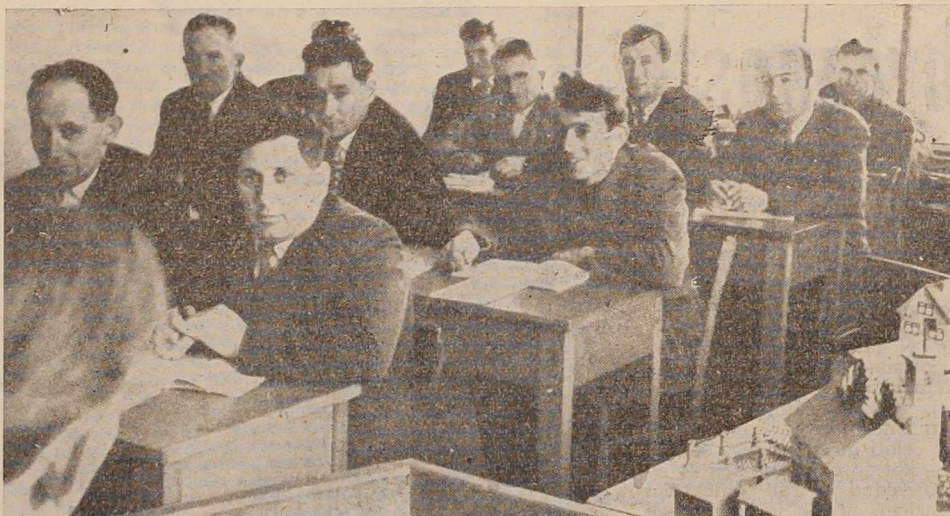
popravilu mostov in drugih komunalnih vprašanj naj odgovarja volivcem komunalno podjetje. Drugje spet hočejo zdravnik (ker je potreben) in živinozdravnik, precej nejasnih vprašanj je okrog taks za vprežne vozove;

kaj bodo začeli delati novo zemljiško knjigo (Puževci), ponekod nimajo dobrih avtobusnih zvez, ni bilo navoženega gramoza na ceste itd. V nekaterih vaseh je na zborih

volivcev bilo slišati tudi želje po novih trgovskih in sodobnih gostinskih lokalih, kritizirali so odnos uslužbenec občinske uprave do občanov in delo nekaterih cestarjev, zahtevali so ponovno kategorizacijo nekaterih cest

in govorili še o številnih drugih vprašanjih.

Prav bi bilo, da občanom nekdo sproti daje odgovore na vprašanja, predloge in sklepe. Zbori volivcev bodo vsekakor najprimernejša oblika, kjer bodo občani dobili odgovore, koristiti pa je potrebno tudi INFORMATIVNA SREDSTVA ZA OBVEŠČANJE ČLANOV in za pojasnjevanje nejasnih vprašanj, ki jih zbori volivcev prinašajo. Le tako bomo namreč dosegli to, da bodo občani na prihodnjih zborih razpravljali predvsem o planu družbenega razvoja občine letos, ne pa ponavljati stvari, ki smo jih že večkrat slišali.

Na seminarju za gasilce v M. Soboti — foto K. Sukič

IZ SEJE SVETA ZA NOTRANJE ZADEVE

Cestni prehodi neurejeni

Te dni je bila v Murski Soboti križišče peši največkrat nepravilno prečkano cesto.

Na seji so obravnavali zadeve prometne varnosti na področju občine Murska Sobota, s posebnim poudarkom v mestu Murska Sobota ter pregledali dosedanje prometno problematiko. Največ pa so razpravljali o prehodih za pešce, ki še v Murski Soboti niso povsem urejeni. Tako še ni urejen prehod za pešce pred hotelom Zvezda v Murski Soboti, iz smeri avtobusnega postajališča. Zato so sklenili, da bodo ta predlog dali v razpravo komisiji za

varnost v cestnem prometu pri občinski skupščini in olepševalnemu društvu v Murski Soboti, kajti prav na tem poti seja Sveta za notranje zadeve pri občinski skupščini Murska Sobota.

Avtobusa trčila

Dne 28. jan. 1964 ob 7.35 uri je prišlo do lažje prometne nesreče v Radgoni na Ljutomerški cesti med voznikom avtobusov, oba last Avtobusnega podjetja Maribor, reg. št. MB 37-39, voznik Jožef Bunderla iz Matjaševca in reg. št. MB-63-43, voznik Ivan Markič iz Dolca. Do nesreče je prišlo pri srečanju, ker se je voznik Jožef Bunderla, ki je vozil iz smeri Radencev neprepozno umikal na svojo desno stran nasproti vozečemu avtobusu, ki je vozil pravilno po desni strani. Voznik Jožef Bunderla je z zadnjim delom avtobusa zadell v prednji del nasproti prihajajočega vozila in ga potisnil v občestni jarek. Avtobus se je pri tem nagnil na telefonski drog in tam obstal. Glavni vzrok nesreče pa je poledenela cesta. Na obeh vozilih je nastala minimalna

ZATELE SE JE
V LESENO OGRAJO

Dne 25. januarja 1964 ob 01.15 uri je na cesti II. reda v vasi Tišina prišlo do prometne nesreče. Voznik osebnega avtomobila Fiat 600, reg. št. MB 62-73 Bruno Rajh iz Maribora je vozil iz smeri Murske Soboti. Tišina. Ko je pripeljal v naseljen kraj Tišina, ga je 50 m pred poslopjem pošte zaradi spolzke ceste začelo zanašati in in se je zatelel v obcestno leseno ograjo, nato pa se z vozilom obrnil v smeri Murske Soboti. V avtomobilu so bili še trije sopotniki, vendar ni bil nobeden telesno poškodovan. Materialna škoda na vozilu pa znaša približno 100.000 dinarjev.

PRI PREHITEVANJU
GA JE ZADEL

Na cesti II. reda pred naseljem Moščanci se je 27. januarja 1964 ob 16. uri pripetila lažja prometna nesreča med voznikom osebnega avtomobila volkswagen, reg. št. LJ 93-1076, katerega je vozil Koloman Korošec iz Ljubljane in osebnim avtomobilom Olympia, reg. št. MS 18-33, ki ga je vozil Fartelj Franc iz Murske Soboti. Do nesreče je prišlo, ko je voznik Koloman Korošec prehitel avto, last Fartelj Franc, ki je vozil iz smeri Murske Soboti. Moščanci ter ga zadell z zadnjim desnim blatnikom v njegov prednji blatnik. Telesnih poškodb ni bilo, škoda na obeh vozilih pa znaša je 10.000 dinarjev.

PREVEČ VOZIL
PO SREDI CESTE

Do lažje prometne nesreče je prišlo tudi 27. jan. 1964 ob 12.15 uri v Kidmčevi ulici v Murski Soboti med voznikom osebnega avtomobila Fiat 750, reg. št. LJ-166-66 Antonom Rolmanom iz Medvoda in konjsko vprego lastnika Franca Granfol iz Murske Soboti. Do nesreče je prišlo, ko je voznik osebnega avtomobila prehitel vprego in ker je Franc Granfol vozil preveč po sredini ceste, sta voznika trčila, pri čemer je nastala škoda za približno 30.000 dinarjev.

Kolesarji v cestnem prometu
često povzročajo prometne nesreče

V Pomurju imamo po približni oceni okrog 80.000 dvokoles, kar kaže, da so prav kolesarji zelo močno zastopani v cestnem prometu. Na žalost pa večina teh ne pozna v dovoljni meri prometnih predpisov, zato so tudi kolesarji pogosti povzročitelji prometnih nesreč. Zato prav te kaže opozoriti, da brez znanja prometnih

predpisov ne sodijo na ceste in ni mogoče normalno urejevati cestnega reda. Vsak kolesar, ki ne pozna dovolj prometnih predpisov, naj ne bi šel na javno cesto, če pa že gre, pa se mora držati skrajno desne strani cestišča ter voziti z zmerno hitrostjo. Kadar hoče kolesar prečkati cesto, se mora nujno prej prepričati, če je cesta prosta in če s tem ne ogroža varnosti drugih. Če kolesar vozi v križišče, kar velja zlasti za naselja, mora voziti previdno, upoštevati prednosti vozil, ki prihajajo v križišče po glavni cesti in vselej je dolžan nakazati smer vožnje z iztegnjeno roko. Na kolesu se ne sme voziti odraslih oseb, ampak le otroke, stare do 8 let starosti, če ima na kolesu spredaj opremljeni sedež. Zelo nevarna je vožnja vzporedno in po levi strani cestišča. Vsako dvokolesno mora biti v javnem prometu tudi pravilno opremljeno. Imeti mora spredaj belo luč, zvonec, učinkovite zavore in zadaj rdečo odbojno steklo. Prav bi bilo, da bi se vsi kolesarji v javnem prometu ravnali po teh navodilih. Takrat bi bilo na naših cestah veliko manj prometnih nesreč. Naj omenimo, da je bilo v preteklem letu tudi precej prometnih nesreč, ki so jih povzročili kolesarji v vinnosti, nepravilni in nepravilni vožnji, ki pa so zahtevale hujše poškodbe in celo nekaj smrtnih žrtev.

ZARADI GOSTE MEGLE
TRČILA

Na kolodvorski ulici v Lendavi se je dne 24. jan. 1964 ob 9.25 uri pripetila prometna nesreča med tovornim avtomobilom znamke TAM, reg. št. MS 21-46, last Proizvodnje Nafta Lendava, ki ga je vozil Ivan Komar iz Lendave in voznikom kombija reg. št. MB 131-46 prav tako last Proizvodnje Nafta Lendava, katerega je vozil Jože Maučec iz Lendavskih gor. Do nesreče je prišlo, ko je Jože Maučec tik pred mostom hotel prehiteti kolesarja. Ker pa zaradi megle ni opazil, da mu iz nasprotne smeri prihaja tovorni avtomobil, je prišlo do trčenja. Telesnih poškodb ni bilo, materialna škoda pa znaša po nestrokovni oceni okrog 180.000 dinarjev.

Bralci-bralcem v presojo

KDO JE ODGOVOREN?

Bilo je pred kratkim, ko smo se z avtomobilom napotili v Nemčavce. Na poti smo naleteli na zapreko: zapornice na železniškem prehodu iz smeri Goričkega so bile spuščene. Zbralo se je več avtomobilov. Šoferji so si čakali, kaj bodo naredili. Pri pomembni na račun železnice. Precej dolgo smo čakali (okrog 20 minut, tisti pred nami pa še več), toda zapornice se niso hotele dvigniti. Zadnji vlak z Goričkega je pripeljal. »Mogoče pa so jih pozabili odpreti,« je dejal šofer. Nič ni pomagalo. Morali smo iti pogledat. Ko smo prišli do železniške postaje, smo že čakali 25 minut.

Na postaji smo našli železničarje. Ko smo jih opozorili na spuščene zapornice, so jih brž dvignili, toda s pripombo, da je prometnik verjetno pozabil, da so še spuščene.

Ali je k temu še potreben komentar?

J. M. Murska Sobota

KAJ BO S CESTO PROTI
OBMEJNEMU BLOKU
V SOTINI?

Ze v jeseni je bil obmejni prehod v Sotini odprt tudi za motorna vozila. Žal pa je bilo doslej na tem prehodu zelo malo prehodov z motornimi vozili, ker je cesta na naši strani »prevozna« le za pešce. Cesta je dolga dva kilometra od okrajne ceste pa do bloka. Polovica ceste je še kar v dobrem stanju, toda druga polovica zahteva za ureditev mnogo dela. Ob tej cesti je tudi znana velika gramoznica v Serdici, od koder vsako leto odpeljejo mnogo gramoza na razne ceste. Tako za material ne bi bilo težav, pač pa za delavce in denar.

O vsem tem so pred kratkim razpravljali tudi na skupni seji krajevnega odbora SZDL in sveta krajevnih skupnosti v Rogoševih in sklenili, da bodo v kratkem času začeli pripravljati ureditev ceste, ker bo drugače prehod za motorna vozila praktično zaprt.

K. G.

ALI JE TO PRAVILNO?

27. januarja letos so prišli v eno pomurskih vasi trije delavci podjetja DES, ki so pregledovali električno omrežje visoke napetosti. Po vasi so vsa drevesa, ki so v bližini omrežja zelo grdo obžagali, tako da so na teh drevesih, ki so krasila vas in dvorčice, ostale samo po en meter ali več dolge odžagane veje, ki so mogle od stebel. Ko ta drevesa pogledaš, izgledajo, kot da bi jih opustošil vihar.

Vem pa tudi to, da se tako ni zgodilo samo v eni vasi. Vse to so storili, ne da bi prej obvestili odbornike vaških odborov ali krajevne skupnosti, niti lastnikov. Ne vem, če ti ljudje nimajo občutka za lepoto, vem pa, da si po mnogih krajih prizadevajo, da bi njihovo naselje lepo izgledalo. Da se veje, ki so v bližini omrežja, požgajo, je razumljivo in nihče ne bi nasprotoval, če bi to bilo v redu opravljeno. Smo pa proti takim načinom, ker to ni dovoljeno tudi po naših družbenih predpisih.

T. F., M. Soboti

M. Soboti

NOV AKTIV ZMS

Pretekli teden so mladinke in mladinci občinske uprave v Murski Soboti imeli ustanovno konferenco aktivna Zveze mladine Slovenije. Potreba po ustanovitvi aktivna se je kazala že davno prej, vendar do ustanovitve aktivna ni prišlo. Mladinke in mladinci so na konferenci poudarili, da bodo z delom v aktivu ZM lažje in uspešneje reševali nekatere naloge, ki jih imajo na delovnih mestih in v delovnem kolektivu.

Aktiv šteje le trinajst članov, vendar kaže, da bodo sprejete naloge resno opravljali.

V nedeljo je gasilsko društvo v Krogu uprizorilo igr »Trije vaški svetniki«. Prireditelj je bila dobro obiskana, pokazalo pa se je, da so šolski razredi za take namene premajhni.

F. F.

Prezrta rotacija in reelekcija?

Velika sprememba, ki jo je prinesel nov ustavni sistem za zagotovitev socialističnih in demokratičnih načel v našo družbeno ureditev, je načelo o omejitvi ponovne izvolitve in rotaciji. To načelo omejitve reelekcije in rotacije je sprejela javnost z veliko pozornostjo in zanimanjem.

Uvedba teh načel v naše družbeno življenje je ena od bistvenih naprednih reform, ki jih prinaša ustava. S tem pa seveda ni mišljeno to — kot se dostikrat sliši, da se bo izvršila izmenjava generacij ali pa da imamo preveč kadrov in ne vemo kam z njimi. Odvečnih kadrov nimamo, kot je dejal ob razpravi o osnutku ustave predsednik Tito. Zato se ni treba bati, da nam človek, ki je v preteklosti veliko delal in mnogo prispeval, pa je še danes sposoben za delo, ne bo več potreben. Skupnost bo znala presoditi, koliko je kdo sposoben in kam ga je treba postaviti.

To pa nalaga širši družbeni skupnosti tudi novo naloge, da v bodoče vodi bolj smotrno politiko o kadrih in kadrovanju, kot doslej. Istočasno pa pomeni kot sredstvo socialistične družbe in njenih naprednih sil predvsem Socialistične zveze in Zveze komunistov v boju proti različnim negativnim pojavom, do katerih lahko pride če se prepočasi kadrovske obnavljajo vodilni organi države in družbenega samoupravljanja.

Sama ustava SFRJ to vprašanje obravnava načelno že v uvodnem delu, nadalje v 82. členu za poslance zvezne in republiške skupščine, za člane izvršnih svetov in odbornike okrajnih in občinskih skupščin, v 83. členu za Zvezne državne sekretarje, za zvezne sekretarje ter ostale zvezne funkcionarje. Ko pa prebiramo osnutek statuta občine Murska Sobota, pa nikjer ne zasledimo — razen prepisa 82. člena zvezne ustave — v celnem tekstu niti enkrat vprašanje rotacije in omejitve ponovne izvolitve.

V 174. čl. osnutka statuta lahko beremo samo o omejitvi ponovne izvolitve odbornikov občinske skupščine v isti zbor. Smatram pa, da bi bilo to potrebno razširiti tudi na predsednika, podpredsednika in člane svetov pri občinski skupščini. Če to lahko zvezna ustava določi za predsednika in podpredsednika republike, bi statuti občin lahko še tembolj določili za občinske predsednike in podpredsednike.

O članih svetov pri občinski skupščini osnutek statuta pravi v 208. členu, da je posameznik »praviloma« lahko član sveta največ dve mandatni dobi. Ta odločba v statutu občine, ki naj bo statut občanov, ne pa statut občinske skupščine, bi morala biti bolj konkretizirana in bi bilo treba postaviti tudi tu načelo omejitve reelekcije za eno mandatno dobo.

V drugem delu, kjer osnutek statuta obravnava krajevne skupnosti, določa v 274. členu organe krajevnih skupnosti, kot so zbor občanov, svet krajevnih skupnosti in nadzorni odbor. Ne določa pa načina volitev, trajanja mandata članov teh organov krajevnih skupnosti, kakor tudi ne rotacije v organih krajevnih skupnosti. To vprašanje prepušča statutom samih krajevnih skupnosti.

Ko pa prebiram in razmišljam o statutu krajevnih skupnosti, ki ga je občinska komisija za statut izdala kot pripomoček za sestavo statuta krajevnih skupnosti, prideš do zaključka, da tudi v tem tipskem statutu nikjer ni omenjeno načelo rotacije in omejitve ponovne izvolitve.

S posvetovanja o statutu krajevnih skupnosti v Beltincih

ve. Javnost pa je to načelo, kot je že uvodoma opisano sprejela z veliko pozornostjo. To se kaže tudi v tem, da občani to načelo rotacije in omejitve reelekcije odobravajo. Na to kažejo primeri na zborih volivcev in raznih sestankih Socialistične zveze na terenu. Kot primer v Beltincih, kjer so predlagali, da se načelo rotacije osvoji ter vne v statut krajevnih skupnosti. To bi moralo biti v statutih podrobno obdelano, kajti krajevna skupnost je tista, kjer mora priti do izraza vsak občan pri odločanju in dejavnosti krajevnih skupnosti.

Pri vsem materialu o statutu občine in krajevnih skupnosti, ki je dan v javno razpravo se kaže to, da je komisija za statut občine pri vprašanju rotacije imela neko bojazn, da občani v občini M. Sobota niso še toliko sposobni, da bi se lahko hitreje menjavali kadri v organih družbenega upravljanja. Ta bojazn je neupravičena. To nam je dokazala že dosedanja praksa v delavskem in družbenem samoupravljanju. Seveda pa načelo rotacije in omejitve reelekcije nalaga družbeno političnim skupnostim, da vlagajo določena sredstva tudi v kadre, ki bodo sposobni sprejeti tudi najbolj odgovorne funkcije v našem sistemu samoupravljanja. O tem vprašanju kadrov je obravnaval tudi zadnji, to je 6. plenum CK ZKS, ki je prav tako potrdil načelo rotacije in omejitve reelekcije.

STEFAN ŠERUGA

Ljutomer dobi sodobno trgovsko hišo

Letos poleti bodo pričeli, na mestu kjer so sedaj na Glavnem trgu poslovalnice Stoklo — barve, pekarna in mlekarina, graditi sodobno trgovsko hišo. Investitor gradnje je Trgovsko podjetje »Vesna« Ljutomer.

V novi stavbi, ki bo imela dve nadstropji bodo v pritičju poslovni prostori trgovskega podjetja, v nadstropjih pa bodo stanovanja. Samopostrežna trgovina bo razpolagala z 240 kvadratnimi metri prodajnih prostorov v samopostrežni trgovini, ki bo dala potrošniku na rapalogo vse od kruha, mesa, mleka do ostalih gospodinskih potrebščin. Poleg samopostrežne trgovine bo v trgovski hiši tudi bife in specializiran trgovski lokal.

Celotna gradnja skupno s stanovanji bo stala okrog 120

milijonov dinarjev, od tega trgovski lokal 60 milijonov. Za novo opremo v trgovski hiši pa bodo porabili še nadaljnjih 25 milijonov dinarjev. Istočasno z novo trgovsko hišo, ki naj bi bila dokončano zgrajena prihodnje leto, pa bo pridobil Ljutomer tudi 8 trisobnih, 2 dvosobnih in 8 samskih stanovanj.

Trgovsko podjetje »Vesna«, ki ima 20 trgovskih poslovalnic in to na območju celotne občine, pa namerava pričeti z gradnjo trgovske hiše tudi v Križevcih. Računajo, da bi za to gradnjo pripravili letos

Skupne obveznosti

(Nadaljevanje s 1. strani) gospodarskimi organizacijami in predelovalno industrijo. Kar je v predlogu plana še posebej poudarjeno. Nujno je, so poudarili v razpravi, da občinska skupščina Murska Sobota čim prej sprejme dolgoročni program razvoja kmetijstva.

Skoraj soglasno so ugotovili, da zmogljivosti industrijskih, zlasti pa še obrtnih delovnih organizacij niso v celoti izkoriščene in da je del razlogov za to v ne dovolj spodbudni delitvi osebnih dohodkov.

42-urni delavnik je sicer ustavna obveza, so dejali na seji, vendar ga ne bi kazalo za vsako ceno uvajati v vseh delovnih organizacijah pre-

den so za to dani pogoji. To pa ne pomeni, da bi pripravljeno načrtno zavlačevali.

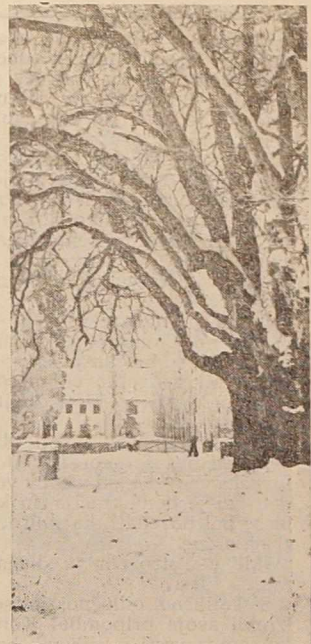
Delovne postopke naj bi kar najhitreje zboljšali in s tem kvaliteto izdelkov ter povečali produktivnost. Prav to pa so pogoji za prehod na krajši delovni čas in zviševanje osebnih dohodkov.

Nekateri so bili mnenja, da bi morale biti razprave o družbenem planu v delovnih organizacijah bolj temeljite, tako da bo vsak član kolektivna videl v skupnih obvezah tudi svoje. Še najbolj temeljito so organizirali razprave v podjetju »Mura«. Obrtna podjetja se vse bolj odmikajo od uslužnostne dejavnosti in preusmerjajo v proizvodnjo. To so predstavniki podjetij utemeljevali z nerentabilnostjo. V tem si udeleženci seje niso bili enotni

in so celo poudarjali, da bo potrebno tudi za nekatere usluge uvesti norme. Sicer pa bodo o tem v prihodnjih dneh razpravljali na posebnem svetovanju. Obveljal pa je predlog, da je treba manjšim obrtnim podjetjem dati v bodoče sistematično pomoč.

Tudi sklepi seje kažejo, da je potrebno že sedaj usmeriti vsa prizadevanja v povečevanje proizvodnje, izpopolnjevanje sistema delitve osebnih dohodkov in nadaljevanje s pripravami za uvedbo krajšega delovnega časa. Ob tem pa seveda ne sme izostati težnja po medsebojnem sodelovanju kmetijskih delovnih organizacij in predelovalne industrije ter po poslovno tehničnem sodelovanju sorodnih podjetij.

-js-

In še: zimski pejzaž

NA ZBORIH VOLIVCEV V SOBOŠKI OBČINI:

Preveč o drugem, premalo o statutu

(Nadaljevanje s 1. strani) ti tudi določila o požarni varnosti in o skrbi za razvoj gostinstva. V Zenkovcih so predlagali, da se naj krajevni urad preseli iz Bodonec v Zenkovce, za naselje Beznovci pa naj se določi poseben zbor volivcev. Občani so na zborih volivcev vpraševali kdaj bo začelo veljati določilo o povrnitvi prevoznih stroškov za šoloobvezne otroke, ki so več kot 4 km oddaljeni od šole. V Gradu in v Rogaševcih so občani predlagali, da naj ti dve naselji prideta v gradbeni okoliš, da naj o krajevnem samoprispevku ne odločajo samo zbori občanov, ampak tudi zbori volivcev in da naj hišnina v celoti predstav-

lja dohodek krajevnih skupnosti.

V Kukeču so predlagali ločena zbora volivcev za Panovci in Kukeč, ker sta naselji preveč oddaljeni drugo od drugega, medtem ko so v Ropci predlagali, da naj vas Krašči ostane v krajevni skupnosti Pertoča. Na terenu Kolodvor v Murski Soboti so predlagali, da naj bi se območja krajevnih skupnosti določala na zborih volivcev, da je v statutu preveč ustavnih, premalo pa konkretnih določil. Odnosi med občino in občani, med občino in krajevno skupnostjo ter med občino in delovnimi organizacijami naj bi bili bolj precizirani, kajti sedanja določila

v statutu ne zagotavljajo tudi izvršitev nalog in obveznosti. V Rankovcih so bili mnenja, da je treba točneje določiti dohodke krajevnih skupnosti, da pa za delo teh naj prispevajo tudi delovne organizacije, razmeščene na območju KS. Predlagali so tudi, naj občina organizira pravno pomoč občanom, fiksira pa se naj sklad za pomoč kmetom, ki so nesposobni obdelovati svojo zemljo. Med predlogi zasledimo tudi: »Občinski odborniki naj se udeležijo vsakega zbora volivcev na svojem področju.« V Rakičanu so volivci predlagali, da naj se čimprej izdelata osnutek statuta krajevnih skupnosti, da je na zborih volivcev potrebno poročati o realizaciji njihovih sklepov in predlogov, v Salovcih pa je zbor volivcev smatral, da njihova vas ne spada v dvojezično območje. Na nekaterih zborih volivcev so bila izražena mnenja, da naj občinski statut podrobneje govori o razvoju telesne kulture, o financiranju krajevnih skupnosti itd.

Zabeleženih je samo nekaj predlogov in misli, ki so jih volivci povedali na nekaterih zborih volivcev. O uspehu celotne razprave bo mogoče sklepati po vseh končanih zborih volivcev, sedaj pa lahko ugotovimo le to, da bi se občani na razprave o osnutku statuta občine morali bolj pripraviti, saj potem zbori ne bi izžveneli, kot pa v mnogih primerih so, le kot sestanek, kjer so volivci članom aktiva, ki so dajali pojasnila o osnutku, zastavljali le vprašanja, temveč bi sami več predlagali. V takšnem primeru bi tudi odpadla razprava o številnih problemih v vaseh, ki pa za uspeh razprave o osnutku statuta niso najbolj pomembni.

V KRAMAROVCIH NA ZBORU VOLIVCEV:

Kopica problemov

V petek 24. januarja je bil v Kramarovcih zbor volivcev. Volivci naj bi na njem obravnavali osnutek statuta občine Murska Sobota. Ker pa k besedilu statuta niso imeli nobenih pripomb in so ga osvojili v celoti, tudi razprave o tem ni bilo. Pa vendar je bil ta zbor volivcev živahen, volivci so govorili o številnih problemih in težavah, s katerimi se vsak dan srečujejo.

Na različnih sestankih so tudi občani Kramarovec sprejeli vrsto predlogov in jih posredovali občinski skupščini. Pravi, da zapisniki s teh sestankov, s predlogi seveda, pridejo v M. Soboto, vendar ni nikdar odgovora na mnenja in predloge občanov. Pot v Rogaševce je slaba in dolga. Potrebno, da bi bilo urediti najkrajšo pot do Rogaševca, dosedanje šolsko stavbo bi bilo potrebno elektrificirati, izprazniti in urediti dvora-

no, v kateri ima sedaj KG svoje skladišče. Kramarovčani se nagibajo k temu, da bi Rogaševci postali krajevni center, zato pa bi potrebovali tudi zdravnika in veterinarja.

Občani menijo, da sta v razvoju že sedaj dokaj razvitega socialističnega sektorja kmetijstva pri njih dve oviri in sicer, slabo in prepočasno reševanje socialnih problemov starih oseb, ki bi zemljo oddali in pa neprimerno nizka cena zemlje po ha. Kmetijsko gospodarstvo plačuje za 1 ha 80 tisoč dinarjev, medtem ko kmetijska zadruga plačuje slabšo zemljo po 220 tisoč dinarjev.

Poleg navedenih težav so volivci opozorili še na precejšnjo skrb za delo poravnalnih svetov, ki so prepričani sami sebi. Predlagali so organizacijo seminarja ali predavanj za člane poravnalnih svetov.

Na zboru volivcev v Krogu

Na zboru volivcev v Krogu so živahno razpravljali o osnutku občinskega statuta. Predlagali so, da bi naj bilo v statutu konkretnije določeno mesto gasilske organizacije. Sklenili so pa tudi, da tvorita Krog in Satahovi eno krajevno skupnost. Pred-

lagali so tudi, da bi naj bilo v statutu natančneje določeno število otrok, ki je potrebno za ustanovitev šole. Tudi glede dolžnosti in vloge odbornikov občinske skupščine bi naj bila konkretnje določila.

NA ZBORU VOLIVCEV TERENA KOLODVOR V M. SOBOTI

Mnogo koristnih predlogov

Eden najbolj uspešnih zborov volivcev je bil vsekakor na terenu kolodvor v Murski Soboti. Vrsta predlogov, ki so jih volivci predlagali k osnutku statuta občine kaže, da so občani osnutek dobro preštudirali. Volivci so bili v razpravi dovolj konkretni, tako da so lahko sprejeli pripombe na osnutek in jih posredovali občinski komisiji za izdelavo osnutka.

Bili so mnenja, da je v členu 24. osnutka statuta, ki govori o razvoju kmetijstva potrebno poudariti, da morajo kmetijska gospodarstva in kmetijske zadruge gojiti zelenjavo. Vpraševali pa so zakaj se pri III. osemletki ne gradi telovadnica, kljub temu, da je v 79. členu poudarjeno, da občina med drugim, skrbi tudi za razvoj telesno-vzgojnega dela na svojem območju. Predlagali so, da naj se v statutu doda, da mimo drugih ustanov in organizacij, skrbi za zdravstveno varstvo in prosveto tudi občinska organizacija RK, da pa je v smislu 119. člena osnutka statuta potrebno končno urediti v Murski Soboti obrat družbene

Na sliki: člani dramske skupine Prosvetnega društva v Bogojini, igralci v drami »Pri Hrastovih« — foto T. Casar

prehrane. Na zboru volivcev so bili mnenja, da vsebuje osnutek statuta preveč ustavnih in manj konkretnih določil, da so odnosi med občino, krajevnimi skupnostmi in delovnimi organizacijami premalo precizirani, kar ne daje garancije za izvrševanje obveznosti in nalog. Opozorili so tudi, da v členu 71. manjka, kdo ukinja samostojne šole ter kdo ustanavlja samo-

vsaj načrte. Pri gradnji trgovskega lokala v Križevcih bodo sodelovali tudi lokalni činitelji. Doslej sta v Križevcih dve trgovini mešanega tipa. Nova trgovina pa naj bi bila, kar zadeva prehranbene predmete, samopostrežnega tipa, v ostalem pa samoizbirna trgovina.

V trgovskem podjetju »Vesna« ugotavljajo, da je združenje trgovskih podjetij v eno podjetje mnogo prispevalo k temu, da bodo investicije načrtne.

-jm

V večjih lovskih družinah, tudi boljše gospodarjenje

Upravni odbor Lovske zveze za Pomurje je v nedeljo razpravljal o nadaljnjem razvoju te dejavnosti in ugotovil, da so sedanje lovske družine premajhne za hitrejše razvijanje lovnega turizma v Pomurju.

Na sestanku, kateremu so prisostvovali tudi predstavniki nekaterih lovskih družin so bili mnenja, da se naj manjše lovske družine združijo še v času letošnjega lovopusta. Združenje, večje LD bi tako imele več pogojev za razvijanje lovnega turizma, doslej razmeroma majhna denarna sredstva, pa bi bila z združitvijo dovoljna za večje investicije v sama lovišča, kakor tudi za povečanje staleža divjadi. To je posebno nujno sedaj, ko se je stalež divjadi v posameznih loviščih zaradi ostre lanske zime znatno zmanjšal in pa zaradi čedalje večjega zanimanja tu-

jih lovcev za prekmurska lovišča. Prisotni predstavniki lovskih družin so se na sestanku načelno strinjali s predlogom upravnega odbora Lovske zveze za Pomurje in vse kaže, da bo združenje lovišč končano do aprila tega leta.

Po predlogu o katerem so razpravljali na nedeljskem sestanku naj bi se združile v enotne družine naslednje lovske družine: Lipovci, Bakovci, Rakičan in Krog; Petanjci, Kupšinci in Rankovci; Puonci, Polana in Brezovci; Lendava in Velika Polana; Topolovci in Pertoča, predvideno pa je tudi, da bi se lovska družina Selo priključila k eni izmed sosednjih LD.

Poleg že omenjenih razlogov za združitev manjših LD, je še ta, da so se v zadnjih letih LD organizacijsko precej okrepile in bodo torej sposobne razvijati lov in lovski turizem na večjih loviščih, ki bodo ob vse večjem vlaganju sredstev potrebovala tudi dobre gospodarje. Tudi potreba po obveznem investiranju sredstev v povečanje staleža divjadi postaja v lovskih družinah v Pomurju vse bolj aktualna. To pa bo moč le takrat, ko bodo lovišča obsegala nekaj tisoč hektarjev in prinašala takšne gospodarske koristi, da bo dovolj sredstev ostalo tudi za te namene.

Gornja Radgona

SEMINAR ZA PROSVETNE DELAVCE

V zimskih počitnicah je pripravil Občinski komite ZKS G. Radgona za prosvetne delavce radgonske osnovne, posebne šole, glasbene šole in vrtca ciklus predavanj, ki bi jih naj seznanila z nekaterimi vprašanji, o katerih je potrebno razpravljati tudi v šoli in tako jo še tesneje povezati z življenjem. Seminar bo trajal ves teden in bo za cel poglavitne teme, ki so sicer namenjene radgonski večerni politični šoli. -ar

IZ VELIKE POLANE

V teh dneh v Veliki in Mali Polani ter v Brezovici živahno razpravljajo o statusu krajevne skupnosti. Te tri vasi bodo ustanovile eno krajevno skupnost Polana, s sedežem v V. Polani.

Pred kratkim so bila tudi v V. Polani prva predavanja v šoli za starše. Predavanja obiskuje 30 ljudi.

Že pred desetimi leti so si v V. Polani uredili v dvorani zadruškega doma kino. Kljub težavam se je sedaj že zelo uveljavil, verjetno pa se bo še bolj v okviru krajevne skupnosti. Letos se mislijo preurediti aparaturo za predvajanje cinemascope filmov.

Mladinski dom obstoja v deželi, kjer bi lahko uživalenake ugodnosti »privatne podjetnosti«. Vendar pa je v tem primeru nekaj razlik. Predvsem je to ustanova, ki ne samo, da ima določeno število tako stalnih kot priložnostnih sodelavcev, ampak ki tudi sodeluje z najrazličnejšimi organizacijami, včasih že kot s posvetovalnimi partnerji. Nadalje tu ni nobene fizične osebe kot lastnika,

mladine, ki pa so različne po svojih političnih konceptih mu domu, kjer so kaj časa ustali sploh ne bi bilo para v Zvezi R zgolj zato, ker ko vsestranski zmogljivosti, a zategadelj, ker in ri v ostalih pod novami, predvsem nimi šolami v d

Med napredno ne

de nova sezona, nova kopica deklet in novo »poslovno leto«. Kaj počuje in kako počuje, — to je njegova, samo njegova zadeva; o kaki družbeni kontroli ali o kakem družbenem soodločanju v takih privatnih šolah kajpak ni govora. In podobno je v vsakem primeru: dokler tak zasebnik ničesar ne zagreši proti zakonu, dokler plačuje davke, je ves njegov »business« nedotakljiv.

kajti lastnik je ustanovitelj sam. In od tega ustanovitelja je odvisno, kakšno je delo in kakšni so cilji ustanove. Podobnih vzgojnih institucij je veliko v Zahodni Nemčiji. Da so nekatere izmed njih — kar se politične usmerjenosti tiče — močno »na levi«, druge pa enako močno »na desni«, je tako razumljivo kakor tudi velja, da so v deželi najrazličnejše organizacije, ki se vse ukvarjajo z vzgojo

občini in koliko predlogov se torej lahko nabere.

»Mi v Petrovcih predlagamo...«

Tako govori naš delovni človek, ki je spoznal, da lahko o vseh stvareh odloča tudi sam. In v Gornjih Petrovcih vedo ljudje natančno, kakšne ogromne pravice imajo v svojih rokah.

In enako je prav gotovo z ljudmi kjerkoli pri nas. Kajti povsod so zbori volivcev živahni in plodni. Zato prihajajo predlogi iz vseh smeri. In zato ne bom rekel samo:

»Mi v Petrovcih predlagamo...« ampak tudi:

»Mi na Cankovi predlagamo... Mi v Apačah predlagamo... Mi v Črenšovcih predlagamo...«

In sam pri sebi naj še dodam:

»Mi v Jugoslaviji predlagamo...«

Drago Grah

Na zboru volivcev v Bogojini — foto T. Casar

edini predlog. Na dnevni red je prišla tudi obrt. In s tem veliko kritičnih pripomb na račun doslejnjše obrtniške politike.

»Ni ne kovača, ne mizarja, ne krojača... Kdo naj nam kaj naredi ali popravi? In kje bomo izučevali vajence, če sploh ne bo obrtnikov?«

In tako so občani predlagali, da naj statut podrobneje razčleni vprašanje obrti.

Morda se je diskusija včasih že oddaljila od statuta in obravnavala najrazličnejša vprašanja, najrazličnejše križe in težave, ki ima z njimi oprava naš delovni človek na vasi. Veliko so razpravljali

Govora je bilo seveda o osnutku statuta murskobošanske občine. Zbora volivcev v Gornjih Petrovcih se nisem udeležil le zato, da kaj napišem o njem, ampak tudi s skrito željo, da ugotovim, koliko naši občani sodelujejo pri tako važnih zadevah, kot je ta statut, in koliko se zanimajo za naše družbeno dogajanje.

»Mi v Petrovcih predlagamo...«

Lahko bi tudi rekel:

»Mi na Cankovi predlagamo... Mi v Apačah predlagamo... Mi v Črenšovcih predlagamo... Mi v Dokležovju predlagamo...«

Kajti prepričan sem, da zdaj pri nas že skoraj ni delovnega človeka, ki ne bi vedel, kaj je demokracija, in ki bi se bal povedati, kaj mu leži na srcu.

»Mi v Petrovcih predlagamo...«

S kolikšno odločnostjo so izrekli svoje pripombe! Koliko samozavesti v njihovih besedah!

Če bi sodili po udeležbi, koliko se petrovčani zanimajo za statut, bi moral reči, da slabo, ker obisk ni bil bogve številen. Toda tu ne gre za število prisotnih, ampak za zrelost, za vsebino razgovora. Če so bili občani povsod tako zgovorni na svojih zborih, kot v Petrovcih, če so imeli povsod toliko predlogov ali pripomb, potem bo treba osnutek statuta resnično v marsičem spremeniti ali dopolniti.

»Mi v Petrovcih predlagamo...« Tako je začel tovariš Kovačec.

„Mi v Petrovcih predlagamo...“

ativno na mestu. Zato po našem mnenju gasilskih društev pri izdelavi statuta ne bi smeli pozabiti.

Tovariš Kovačec je predlog občanov prebral, kajti pripravili so ga po vsem videzu že prej in ga lepo na čisto pretipkali. In s tem predlogom so se za gotovo strinjali vsi, tako tovariš Kardoš, predsednik krajevne skupnosti kot tudi tovariš Kerčmar, ki je poskrbel za to, da je bilo v dvorani gasilskega doma, kjer so se zbrali vaščani, prijetno toplo. In s tem so se strinjali najbrž tudi vsi tisti, ki se zbora niso udeležili, ki pa so zdaj prav gotovo že zvedeli natančno, o čem je bilo govora na zboru.

Vsekakor niso govorili samo o gasilstvu. To tudi ni bil

na primer tudi o šoli in o nadlogah, ki jih imajo v zvezi z njo. Izmed učiteljev ni bilo na zboru volivcev nikogar, toda o šoli so se pogovarjali tudi brez njih. To sicer ni imelo veliko stika s statutom, toda kdo naj zapoveduje, o čem naj govorijo ljudje na svojih zborih? Saj zbori služijo kot tribune, kjer lahko vsak svoje pove in tako po svoje pomaga urejevati vsa velika in vsa mala vprašanja življenja.

Zbor volivcev v Gornjih Petrovcih je bil res zanimiv. Morda vsi predlogi niso taki, da bi jih lahko upoštevali pri dokončnem oblikovanju statuta, toda če bo ostal samo en predlog, bo to pomenilo veliko. Kar pomislimo, koliko zborov volivcev je v soboški

mo za povečanje šolskih prostorov, ampak tudi za večje investicije v materialno opremljenost teh šol. Ker je skoraj povsod precej mladine, ki je ostala doma, ne da bi se vključili v nadaljnje šolanje ali v uk v gospodarstvu, je potrebno organizirati takšne oblike dopolnilnega in izvenšolskega izobraževanja, ki bodo mladim dale predvsem osnovnošolsko izobrazbo ali potrebno znanje za opravljanje dela doma na zemlji in za delo v gospodarskih organizacijah.

Naš nadaljni gospodarski in družbeni razvoj, pa je med drugim odvisen tudi od kadrov, ki jih še vedno nimamo dovolj. Zato naj bi predvsem delovne organizacije v svojih planih zagotovile potrebna sredstva izvajanje načrtne in dolgoročne kadrovske in študijske politike. Po vaseh in v večjih krajevnih centrih je že mnogo različnih domov kjer se mladina in ostali občani shajajo in delujejo na

Stari grajski stolp in dimnik; oba je izdelal zob časa — motiv posnet pri Gradu na Gorickem

različnih področjih družbene dejavnosti. Teh prostorov bo v prihodnje potrebno še več, potrebno pa jih bo opremiti, izgraditi nove ali pa adaptirati že obstoječe. Takšnih potreb občanov družbeni plani ne bi smeli obiti.

To je samo nekaj problemov, o katerih je bilo slišati

na sestankih občinskih mladinskih vodstev, pričakujemo lahko, da bodo podobne želje in težnje v zvezi z družbenimi plani v občini in v delovnih organizacijah predstavljale največji del razprav, ki jih bodo načeli mladinke in mladinci. Tem mislim in predlogom bo vsekakor potrebno prisluhniti in jih upoštevati pri sestavi planov družbenega razvoja.

STANJE OSEBNIH DOHODKOV V RADGONSKI OBČINI

Preko polovica pod 25.000 dinarjev

Anketa o gibanju osebnih dohodkov v delovnih organizacijah je pokazala, da je v občini nad polovico zaposlenih ljudi v delovnih organizacijah, ki imajo nižjo plačo od 25.000 dinarjev, kar je zelo zaskrbljiva ugotovitev.

V nekaterih podjetjih je ta odstotek mnogo višji. V gradbenem podjetju ima pod 25.000 dinarjev 79, v vinogradniškem gospodarstvu na Kapeli 87 in vodna skupnost Mura v G. Radgoni 62 odst. Na to stanje vpliva vrsta elementov iz preteklosti kot so premajhna investicijska sredstva, pomanjkanje strokovnega kadra, pomanjkljiva mehanizacija, socialni sestav delovne sile in še kaj. Analiza je pokazala, da imajo nizke osebne dohodke predvsem ne kvalificirani sezonski delavci ter delavci na pomožnih delavnih mestih kot snažilke,

perice, čuvaji in podobno. V mnogih kolektivih so ugotovili, da so dali del dohodkov za razširjanje proizvodnje na škodo osebnih dohodkov, trudeč se, da bi se modernizirali in dosegli najosnovnejšo mehanizacijo.

Razprava je pokazala, da pri analizi osebnih dohodkov niso upoštevali družbenih služb, s čimer se odstotek izpod 25.000 zniža za 10 odst. Ugotovili so, da so izdelki radgonske opekarne v republiškem merilu najcenejši, zaslužek pa seveda manjši, zato se dogaja, da najboljši de-

lavci odhajajo v druga podjetja.

Sindikati in politične organizacije bodo skušale pri vseh podjetjih letos doseči pri osebnih dohodkih vsaj minimalno povprečje 25.000 dinarjev. Zvišanje osebnih dohodkov naj bi dosegli v nekaterih podjetjih z znižanjem števila zaposlenih, z boljšo organizacijo dela, z boljšo izrabo delovnega časa, z uvajanjem mehanizacije itd. Ta proces pa da misliti, kam z odvečno delovno silo. V radgonski komuni bodo morali najti določeno industrijsko panogo, kjer bodo lahko te ljudi zaposlili. Kričeč problem je tudi beg nekvalificirane delovne sile, ki si išče zaslužek po raznih krajih in tudi v sosednji Avstriji. ika

»Z nobeno socialistično deželo se toliko ne spogledujemo, kot prav z Jugoslavijo,« je dejal Hans.

Tega večera smo se pogovarjali o svetovnem delavskem gibanju, predvsem o delavskem gibanju v Nemčiji. Pogovarjali smo se pravzaprav znova in znova o tem, odkar sem živel v tistem Mladinskem domu, pogovarjali smo se iz dneva v dan o tem današnjem svetu in o njuni domovini, Zahodni Nemčiji. Prejšnjega dne je Hans celo predaval o vprašanjih delavskega gibanja in tako smo se kaj hitro spet spoprijeli z isto temo, ko smo po večerji zanetili ogenj v kaminu in posedli okrog veselo poskakujočih plamenov.

Mladinski dom je nekatere vrste ustanova za izvenšolsko politično vzgojo mladine. Ustanovil ga je že pred več kot desetimi leti študijski krog naprednih somišljenikov, študentov in intelektualcev, ki so ugotavljali, da se v šolah mladina ne uči vsega, kar bi po njihovem mnenju nujno potrebovala za življenje sredi svoje družbe. Ustanova se finančno sicer ne opira samo

na lastne dohodke, kajti podporo dobiva tako od deželnih kakor tudi zveznih organov, vendar pa lahko drugače vodi samostojno programsko in pedagoško politiko, pa čeprav čuti od časa do časa, da si mecen poskuša priboriti pravico vmešavanja in soodločanja. Krog stalnih sodelavcev tedaj več ali manj prireja in izvaja politične seminarje ali tečaje tako, kakor pač misli, da bo najuspešnejše osveščal mladino v družbeno političnem smislu.

Med nekim obiskom v Angliji sem imel lepo priložnost, da se seznanim z delom neke majhne privatne šole. V kapitalističnih deželah, v deželah »svobodnega« boja za življenjski obstoj in za profit, se, kakor hitro so dani objektivni pogoji, vse začne s posameznikovo podjetnostjo. Vsak lahko začne svoj »business«, če le ima kaj volje in začetnega kapitala. Tista privatna šola ni bila nič drugega kakor vir dohodkov in življenjska zaposlitev njenega lastnika. Imel je dovolj velikega vilo, da je v njej lahko živelo kakih deset italijanskih deklet — samih milijonarskih

hčera, se razume — ki bi se rade naučile angleščine (čeprav, na drugi strani, niso znale niti likati, šivati ali čistiti čevlje). Lastnik, ki je hkrati tudi sam poučeval, si je moral pač prizadevati, da vbije dekletom kaj znanja v glave, tako opraviči pred petičnimi starši namen njihovih izdatkov in zasluži toliko, da se mu vse »izplača« in da lahko potem mirno uživa počitnice, dokler ne pri-

deželi, kjer bi lahko uživalenake ugodnosti »privatne podjetnosti«. Vendar pa je v tem primeru nekaj razlik. Predvsem je to ustanova, ki ne samo, da ima določeno število tako stalnih kot priložnostnih sodelavcev, ampak ki tudi sodeluje z najrazličnejšimi organizacijami, včasih že kot s posvetovalnimi partnerji. Nadalje tu ni nobene fizične osebe kot lastnika,

mladine, ki pa so različne po svojih političnih konceptih mu domu, kjer so kaj časa ustali sploh ne bi bilo para v Zvezi R zgolj zato, ker ko vsestranski zmogljivosti, a zategadelj, ker in ri v ostalih pod novami, predvsem nimi šolami v d

Pogovor s tremi upravitelji

»... Sam odstotek ni toliko slika prizadevanja bodisi učiteljev ali učencev, ampak bolj pogojev, v katerih dela naša, pa tudi druge šole v naši občini«.

S temi besedami je začel razlagati tovariš Veršič, upravitelj II. osemletne šole v M. Soboti. Na tej šoli je bil uspeh 83-odstoten. Toda, kakor rečeno, take številke ne morejo nuditi pravilne podobe. Da bi jih videli stvarneje, je bilo treba dodatnih vprašanj in dodatnih odgovorov.

V ROGAŠOVCIH

— Uspeh?
— 80 odstotkov odvrne tovariš Sela, upravitelj šole.
— Vzroki, da ni bilo bolje?
— Med drugim tudi to: preveliko število učencev v posameznih razredih. To pa zato, ker nimamo na razpolago dovolj prostorov. Zaradi tega tudi ne moremo dosti pomagati tistim otrokom, ki po zakonu zaslužijo dodatno pomoč. Pa tudi če bi bilo dovolj prostorov, bi še zmeraj ostalo vprašanje kadrov. Potrebno bi bilo štiri moči. In tudi s tem še ne bi imeli vsega, kajti večina učiteljev nima popolne kvalifikacije. Zato skoraj vsi še študirajo, kar seveda tudi vpliva na kvaliteto njihovega dela na šoli.

Lahko bi našli še marsikaj, kakor na primer to, da nekateri učenci višjih razredov morajo hoditi zelo daleč v šolo, ker pač v domačem kraju ne morejo obiskovati višjih razredov. Lahko bi govoril nadalje tudi o tem, da skupinskega dela ne moremo pravilno urediti. In to spet zaradi onih momentov, ki smo jih že omenili: pomanjkanje prostorov, kadrov...

V MURSKI SOBOTI

Na tamkajšnji II. osemletki so dosegli 83%. Tovariš Veršič ni imel toliko kritičnih pripomb glede kadrov in prostorov, kakor upravitelj rogaševske šole. Toda zdi se, da zato šola nima nič manj problemov. Razlika je le, da so ti drugačne vrste. Morda največje težave povzroča varstvo šolske mladine, — problem, s katerim imajo opravka pedagogi v mestih nasploh.

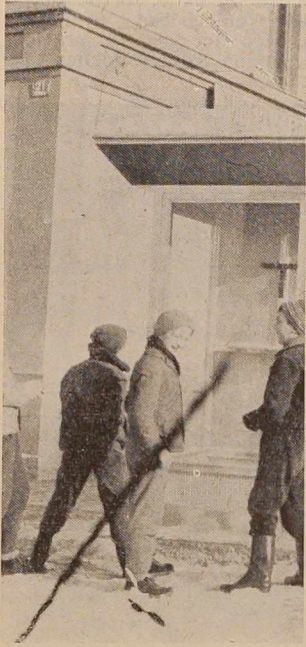
— Anketa, ki jo še izvaja učiteljski zbor naše šole, je pripovedoval tovariš Veršič, — je pokazala, da večina učencev izhaja iz takojmenovanih ožjih družin, to je družin, ki jih sestavljajo le otroci in starši. Preko 81% anketiranih učencev izhaja iz takih družin. Tretjina staršev teh otrok je v rednem delovnem razmerju, tako da je otrok določen čas sam doma, brez pravega nadzorstva, prepuščen vplivu ulice.

Odkar Murska Sobota dobiva vse bolj mestno obeležje, odkar se v njej tudi osredotoča industrija in se s tem vse bolj krepi število delavskih družin, se bo družba skupno s starši res morala resno lotiti tega vprašanja. To bo bolje storiti prej kakor pozneje; podobno velja za de-

tektne otroke, ki motijo redno delo na šoli, nimamo pa v naši občini še nobene posebne vzgojne ustanove zanje...

V GORNJIH PETROVCIH

V tistem kraju se s šolskim poslopjem res lahko pohvalijo. Saj če se pogovarjate s tovarišem Viherjem, upraviteljem tamkajšnje osemletne šole, glede prostorov samih ne boste slišali nobenih posebnih pripomb, pa čeprav bi bilo treba še marsikaj urediti, marsikaj opremiti in kon-

Otroška radovednost — pred šolo vedno osamljeno javno telefonsko govornico postaja — Foto T. Casar

čati. Učiteljskih moči je v glavnem dovolj, toda kakor druge, te tudi tamkaj še nimajo zadostnih kvalifikacij. Najbolj pa pogrešajo predmetne učitelje.

Resno oviro predstavljajo otroci, ki so napredovali v višje razrede, kakor to dopuščajo predpisi, pa čeprav

SELO — FOKOVCI

Pionirji osmega razreda iz Fokovca so minuli dve nedelji nastopili z »Veselim popoldnevom« v Selu in Fokovcih. Za nastop so se zanimali v obeh vaseh, v Selu pa je bila dvorana polna.

Prejšnjo nedeljo so imeli gasilci iz Sela svoj letni občni zbor. Med njihovimi sklepi je potrebno omeniti zlasti tistega, ki se nanaša na razširitev članstva, posebno z mladino, zboljšanje discipline in nakup novih oblek.

ve in obiskovati različne kulturne prireditve, in videli so nazadnje tudi, kako so njeni starši grobo posegli v to prijateljstvo, ga razdrli in fanta pognali nazaj k njegovi teena-gerski družini. Ali ste odkrili osrednji problem? se je glasilo vprašanje. Vsi so si bili enotni v tem, da bi fant moral biti tak, kakršnega bi lahko sprejeli starši take vrste, kot so to bili dekletovi. In kakšen bi potem naj bil? Bo-

lje izobražen, to v vsakem primeru. Pogovor je bil dolg in živahen, pogovor je iskal in iskal in iskal rešitve za simpatičnega fanta, da, za simpatični par, pogovor je prinesel kar že romantične predloge, pogovor res ni spre-gledal nobenega izhoda, kakršnega si lahko izmisli šest-najstletno ali osemnajstletno sočustvoječe srce. Vodstvo namenoma ni usmerjalo di-skusije, v želji, da se disku-

so prejšnji razred končali z nezadostnim uspehom. V takem primeru imajo seveda težave na vsaki šoli. Kajti otroci ovirajo delo ostalih in »kvarijo« učni uspeh celotnega razreda ali šole. Tako jih imajo v Gornjih Petrovcih nekaj, ki so že v četrtem razredu, pa še zmeraj slabo bero in pišejo. Takim učencem je seveda treba nujno nuditi dodatno pomoč. Toda, kakor pravi tovariš Viher, otroci presedijo po šest ur v šoli, potem pa morajo domov, da bi pomagali pri domačih delih. Se pravi, poleg vseh drugih vzrokov, ki so privedli do tega, da je šola dosegla le približno 75%, so tu še nekateri starši, ki se premalo zanimajo za lastne otroke.

Drago Grah

OBČINSKA KONFERENCA ZB NOV V MURSKI SOBOTI

Ugodni rezultati v minulem letu

V soboto dopoldan je bila v Murski Soboti občinska konferenca Združenja borcev NOV. Prisostvovali so ji delegati iz petih krajevnih organizacij ZB NOV in predstavnik okrajne bojovniške organizacije.

V občini Murska Sobota je v organizacijo vključenih 400 udeležencev NOB, manjše število pa jih je še izven organizacije. Kot ugotavlja poročilo o delu občinske organizacije ZB NOV je nad 70 odst. članov bilo družbeno aktivnih v organih upravljanja, v različnih družbeno-političnih organizacijah in društvih. Vsi so tudi člani SZDL, medtem ko jih je skoraj ena tretjina članov ZK. Posebno aktivnost so člani pokazali v preteklem letu ob volitvah poslancev v zvezno in republiško skupščino ter odbornikov v občinske in v okrajno skupščino, prvi so se odzvali klicu pomoči ob tragediji v Skopju, izvajali so vpisovanje posojila za počitniški center za borce v Valovinah pri Puli. Sodelovali so pri organizaciji praznovanja Dneva borcev, 22. julija, občinskega praznika, JLA, udeležili so se pro-

slav ob 20-letnici zbora odposlancev v Kočevju. Organizacija ZB NOV je v minulem obdobju uspešno reševala številne probleme pri zaposlovanju, šolanju in strokovnem izobraževanju svojih članov. Največ dela so posvetili urejevanju življenjskih pogojev borcev, kot so stanovanjska problematika, urejevanje delovne dobe, skrb za otroke padlih borcev itd. Vsa ta vprašanja so sproti, v danih pogojih bila rešena, nekatera pa bo občinski odbor ZB NOV skupaj s člani reševal še nadalje.

Na konferenci so obravnavali tudi delo komisije za interniranje, ki zbira podatke o njih, predmete, ki so jih imeli v različnih taboriščih ter spomine internirancev — vse to zato, da bi v okviru soboškega muzeja NOB uredili poseben oddelek za interniranje. Povdarili so tudi, da

je bila skrb za spomenike iz NOB v soboški občini dobra, da pa je potrebno zagotoviti sredstva za renoviranje spomenika na Trgu zmage v M. Soboti. Letos, ko poteka 20 let od pomembnih zgodovinskih oktoberskih dogodkov, množičnih internacij, pa tudi pomembnih partizanskih akcij v Prekmurju, bi bilo potrebno obeležiti vsa pomembna mesta iz NOB in tako s spomeniško dejavnostjo končati. Občinska organizacija ZB NOV je v preteklem obdobju z različnimi predavanji, pripovedovanji spominov posameznih udeležencev NOB in z drugimi oblikami, seznanjala mladino z dogodki iz NOB, vendar bi v prihodnje to delo moralo biti bolj načrtno, pomagati pa bi morale vse družbeno-politične organizacije. Zaradi posebnih pogojev revolucije v Prekmurju je potrebno napisati enotno kroniko dogodkov med II. svetovno vojno pri nas, kar naj bi bilo končano že letos. K temu delu bi morali pristopiti predvsem tisti člani, ki dogajanja iz tega časa dobro poznajo.

Prisotni delegati so na konferenci razpravljali še o pre-kvalifikaciji borcev, zdravstveni skrbi za borce, o številnih neprimernih pojavih, ki vplivajo škodljivo zlasti na mlade ljudi in jih odvajajo od pridobitve naše revolucije. Prisotni so ob koncu izvolili novo vodstvo organizacije in delegate za okrajno skupščino.

Tudi v Korovcih aktiv ZMS

V Korovcih že vrsto let niso imeli mladinskega aktiva. Mladina iz vasi je odhajala in končno je letos v vasi spet precej deklet in fantov, ki bi posebno sedaj v zimskem času radi koristno in aktivno delali na različnih področjih. Zato so se odločili, da bodo ustanovili mladinski aktiv.

V nedeljo so imeli ustanovno konferenco aktiva ZMS, katere se je udeležilo nad 30 deklet in fantov. Že v soboto so lepo okrasili sobo v gasilskem domu. Poleg mladink in mladincev se je konferenca udeležil tudi sekretar Obk ZMS M. Soboti Aleksander Krpič in predstavnik gasilskega društva v vasi, SZDL in JLA.

Čeprav niso imeli kaj govoriti o dosedanjem delu, so se lahko pohvalili s precejšnjo aktivnostjo v PGD in pri različnih drugih akcijah v vasi, kjer so vedno sodelovali. Spoznanje mladih Korovčanov, da jim je za uspešno de-

POPRAVEK K ČLANKU

Občani madžarske narodnosti v osnutku statuta občine Murska Sobota

V prispevek V. Janžiča, ki je bil objavljen pod gornjim naslovom v 3. številki, Pomurskega vestnika, na četr-ti strani v drugem stolpcu — enajsti odstavek — se je vrnila neljuba napaka, ne po krivdi uredništva. Ker v listu natisnjeno besedilo smiselno spreminja avtorjev tekst, objavljamo v celoti odstavek (v prvotnem stavku izpuščen besede so poudarjene), ki se praviloma glasi:

Namen dvojezičnih šol pa ni v tem, da se tako mladini nudi možnost nadaljnjega šolanja, ampak se kaže v tem, da zraven splošnih izobraževalnih in vzgojnih smotrov prispevajo še k popolni enakopravnosti madžarskega in slovenskega jezika in da dajo take rezultate, ki se v njih zrcali resnična enakopravnost in ustvarjalno mednarodno sožitje. Zato je napačno pojmovanje, da dvojezični pouk rešuje samo problem jezika, marveč ima veliko vlogo tudi pri razvijanju vzgojnih vrednot, ki izhajajo iz enotnih učiteljskih kolektivov, enotnih šolskih odborov in podobno. To pa seveda ne pomeni, da učenje jezikov lahko zanemarimo. Nasprotno! Znanje obeh jezikov na narodnostno mešanem področju zahteva vsakdanje skupno življenje delovnih ljudi.

mško inteligenco

gram. raj porazne. Prvi vtis je pri-nesla že diskusija o filmu na-slednjega jutra. Videli so film, ki opisuje srečanje mla-dega tovarniškega delavca z dekletom iz »boljšee« družine, videli so, kako se je počasi začel oddaljevati od svoje skupine, ki je po nočeh red-no divjala z motorji skozi plošč in razgrajala po ple-siščih in zabaviščih, videli so, kako je z dekletom začel za-hajati celo na likovne razsta-

ve in obiskovati različne kulturne prireditve, in videli so nazadnje tudi, kako so njeni starši grobo posegli v to prijateljstvo, ga razdrli in fanta pognali nazaj k njegovi teena-gerski družini. Ali ste odkrili osrednji problem? se je gla-silo vprašanje. Vsi so si bili enotni v tem, da bi fant moral biti tak, kakršnega bi lahko sprejeli starši take vrste, kot so to bili dekletovi. In kakšen bi potem naj bil? Bo-

tanti sami dokopljejo do odgovora. Toda tega ni bilo. Te-ga ni moglo biti.

Ko smo za tisto jutro za-ključili in se razšli, se je Hans obrnil k meni:

»No, bi se dalo s takimi ljudmi delati revolucijo?«

Diskusija res ni pokazala, da bi imeli kako razredno za-vest; še več, ni bilo videti, da se zavedajo, v kakšni družbi žive. Kajti kako bi se sicer vsa skupina vdala brez pri-govorov dekletovim staršem, poskušala fanta temu primer-no prevzgojiti in tako prakti-čno priznati, da je tisti »boljši« razred res boljši?

Bi se dalo s takimi kapitu-lantskimi ljudmi delati revo-lucijo? S Hansom sva se ob-širno pogovarjala o tem vpraš-anju. Seveda tu ni šlo res za kako revolucijo; toda Hans si po vsem videzu ni mogel kaj, da ne bi tako dal duška svo-

jim ironičnim občutkom. Bil je absolvent elektrotehnike, eden izmed tistih mladih za-hodnonemških intelektualcev, ki spremljajo družbeno živ-ljenje okrog sebe z velikim nezadovoljstvom in z veliko kritičnostjo. Takih ljudi sem srečal precej v Zahodni Nem-čiji. Zmotno bi bilo misliti, da se je v tej deželi res vsak-do že pogreznil v uživalskem samozadovoljstvu »gospodar-skega čudeža«, res pa je, da ti sodobni potomci meščan-skega liberalizma kot subjek-tivni faktor vendarle ne pred-stavljajo tolikšne sile, kakor bi si to človek predstavljal, potem ko se je seznanil z nji-hovo družbeno osveščenostjo in z njihovimi stališči. Pred-vsem zato, ker žive sredi družbe, ki jim ne nudi mno-go možnosti za uveljavljanje njihovih idej.

Drago Grah:

S POTI PO ZAHODNI NEMČIJI

(Konec prihodnjic)

Zimski motiv, kot ga je posnel naš beltinski sodelavec

TEČAJ ZA INDUSTRIJSKE GASILCE

Industrijsko gasilsko društvo v Radencih je za svoje člane in člane ostalih indu-strijskih gasilskih društev v občini priredilo seminar, ki

je trajal ves prejšnji teden. Seznanili so se s sodobno ga-silsko opremo in načinom re-ševanja iz visokih objektov.

Tedenski koledar

Petek, 31. januarja — Vanja Sobota, 1. februarja — Ignac Nedelja, 2. februarja — Marija Ponedeljek, 3. februarja — Blaž Torek, 4. februarja — Bojana Sreda, 5. februarja — Agata Četrtek, 6. februarja — Dora

Zdravstvena dežurna služba

31. januarja — dr. Lopert
1. februarja — dr. Rousova
2. februarja — dr. Rousova
3. februarja — dr. Gregorčeva
4. februarja — dr. Lopert
5. februarja — dr. Gruškovnjak
6. februarja — dr. Rousova

KINO

SLATINA RADENCI — 1. in 2. februarja ameriški barvni kinemaskopski film: »Dober dan žalost«, 6. februarja italijanski film: »Vse v rok službe«.
VELIKA POLANA — 1. in 2. februarja ruski film: »Ivan Grozni« I. del.
VIDEM OB SCAVNICI — 1. in 2. febr. nemški film: »Troje iz varietea«.

PRIREDITVE

Nogometni klub Nafta Lendava vas vabi na MASKE-RADNI PLES, ki bo 8. februarja 1964 v vseh prostorih restavracije Nafta — Igrai bo Zagrebški dixelend ansambel.

Avto moto društvo Gornja Radgona bo priredilo 2. febr. 1964 ob 14. uri

1. zimske moto dirke

(motoskyöring) na hipodromu v Gor. Radgoni.
Zanimiva vožnja motoristov s pripetim smučarjem. Sodelovali bodo tudi inozemski tekmovalci.
Gledalcem bodo na razpolago tople jstvine in topla okrepčila.

Vabljeni!

D-61

»MERZEDESA« V PRODAJI

Avto moto društvo Lendava bo prodalo na javni licitaciji

dva tovorna avtomobila znamke »Mercedes«

z nosilnostjo po 7 ton, zaradi likvidacije prevoznitva.

Javna licitacija bo 8. februarja 1964 pred društvenimi garažami na Kolodvorski ul.

Če licitacija ne bo uspela, bo društvo navedena vozila prodalo tudi zasebnim kupcem vključno do 15. februarja 1964.

RAZPIS

Kmetijsko-industrijski kombinat Pomurka OBRAT MLINOPEK — Murska Sobota sprejme v službo

materialnega knjigovodja

Pogoji: srednješolska izobrazba z nekaj let prakse. Nastop službe takoj. Osební dohodki po Pravilniku o razdelitvi osebnih dohodkov. Razpis velja do izpopolnitve delovnega mesta.

Mlinopek — Murska Sobota

VABILO

SLOVENSKA IZSELJENSKA MATICA V LJUBLJANI! sporoča, da bo imela v petek, 14. februarja 1964 v Klubu poslancev v Ljubljani svoj

IX. REDNI OBČNI ZBOR

Pričetek občnega zbora ob 9. uri.

RAZPIS

Komisija za delovna razmerja pri Obrtnem centru »Zarja« žalec razpisuje prosta delovna mesta

več kvalificiranih dimnikarjev in vajencev

Na razpologo samska stanovanja — Ponudbe pošljite Komisiji za delovna razmerja pri Obrtnem centru »Zarja« žalec.

OGLASI - OBVESTILA - OGLASI

ENONADSTROPNO HIŠO v središču Ljutomera, komfortno, dvostanovanjsko, vseljivo po dogovoru, prodam. Informacije: inž. Viktor Kladnik, Josipina Pihlar. M-32

OBVESTILO! Obveščam cenjeno prebivalstvo, da bom začel izvajati zidarska in fasadarska dela. Stefan Černjavič, zidarstvo, M. Črnci 32, p. Tišina. M-67

GOSPODINJSKO POMOČNICO, od 15 do 17 let, k dobri dvočlanski družini, sprejem takoj. »Petrošnik«, Rogoševci 1. M-68

POROČNI PRSTAN, ženski, sem našla. Vprašati: Stefana Kovarča 5, prtiličje 1, M. Sobota. M-69

SLAMOREZNICO, ročno, dobro ohranjeno, kupim. Stefan Lipič, Gančani 71, p. Beltinci. M-70

POSESTVO, lepo, v izmeri 7 ha (celo ali polovico) prodam; stanovanjska hiša je dvostanovanjska. Pepca Divjak, Malna 26, p. Jurovski dol v Slov. goricah. M-71

SOBO. prazno ali opremljeno iščem v M. Soboti. Stefan Koren, Motvarjevci 21, p. Prosenjakovci. M-72

BOROVE HLODE zamenjam za zidno opeko. Naslov v upravi lista. M-73

HIŠO z gospodarskim poslopjem, lepo, z njivami, živino in premičninami vred, prodam takoj ali po dogovoru. Stefan Bakan, Nedelica 128, p. Turnišče. M-74

OSTREŠJE, kompletno, 7 X 19 m, ugodno prodam. Rankovci 2, p. Tišina. M-75

NOVOGRAJENO HIŠO s tremi sobami v Radencih prodam. Viktor Svetanič, Slatina Radenci 66. M-92

ELEKTROMOTOR, 24 KS, ugodno prodam. Majtinci 12, p. Martjanci. M-77

NATAKARICE IN KUCHARICE, priučene ali kvalificirane potrebuje za svoje obrate Gostinsko podjetje, Grosuplje 80 pri Ljubljani. Stanovanje na razpolago. Ponudbe pošljite na upravo podjetja v Grosuplje. M-78

GOSPODINJSKO pomočnico, mlajšo, iščem. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Oglasite se na naslov: Lenka Kurečič, Pesnica, Gažnik 80 pri Mariboru. M-81

PREKLIC

Podpisana Terezija Baša, gospodinja s Hrašenskega vrha 26, preklicujem in obžalujem vse neresnične trditve, ki sem jih izrekla o Francu Mulcu, delavcu s Hrašenskega vrha 10, in se mu zahvaljujem za umik tožbe. D-80

Obrtno podjetje »OBRtnik« Murska Sobota

sprejme v službo

2 Kvalificirana tapetniška pomočnika
Nastop službe je možen takoj.

DIJAKINJI sprejem na stanovanje. Tomšičeva 34, M. Sobota. M-79
DVA SVINJSKA HLEVA kupim. Naslov v upravi lista. M-76

SENO, večje količino, prama kvaliteto, sladko, prodam. Jože Toplak, Korovci pri Cankovi. GOSPODINJSKO pomočnico iščem takoj. Vprašati v Lekarni, Murska Sobota. M-94

RAZPIS

Industrija kovinske galanterije PANONIJA Murska Sobota, Cvetkova 2a, vabi zaradi povečanja obsega poslovanja podjetja nove sodelavce za naslednja delovna mesta:

1. obratovni knjigovodja
2. administrator v pripravi dela

Pogoji: pod 1. končana ESS s prakso na tem delovnem mestu; pod 2. končana osemletka z znanjem strojepisja.

Osební prejemki po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov v podjetju.

Razpis velja 15 dni po objavi oziroma do zasedbe delovnih mest. Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.

Pismene ponudbe pošljite v Splošni sektor podjetja.

PRODAJA

KMETIJSKA ZADRUGA PUCONCI

razpisuje javno licitacijo za odprodajo odvišnih osnovnih sredstev. Razprodaja bo v nedeljo, 2. februarja 1964 ob 10. uri v Puconcih.

razprodaja:

1. dva traktorja FE-35
2. en traktor »Steuer«
3. več traktorskih prikolic
4. več traktorskih priključkov in drugih strojev

Prednost pri nakupu ima družbeni sektor, v primeru pa, če iz tega sektorja ne bo kupcev, bo zadruga navedena osnovna sredstva prodala tudi zasebnikom.

RAZPIS

Zavod za prosvetno pedagoško službo v Murski Soboti razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. 1 prosvetnega svetovalca za srednje šole,
2. 2 prosvetnih svetovalcev za osnovne šole:
1 skupina: matematika-fizika
1 skupina: biologija-kemija;
3. 1 prosvetnega svetovalca za poklicne šole in izobraževanje odraslih
4. 1 prosvetnega svetovalca za varstvenovzgojne ustanove,
5. 1 prosvetnega svetovalca za proučevalno dokumentacijsko službo
6. 1 administrativne moči.

Pogoji:
Pod zap. št. 1 — visoka izobrazba — skupina pedagoga-psihologija in najmanj 5 let prakse na šoli.

Pod zap. št. 2 do 5 visoka ali višja izobrazba, najmanj 5 let prakse na šoli ali srednja izobrazba z najmanj 10 let prakse na šoli.

Pod zap. št. 6 srednja izobrazba, znanje strojepisja in stenografije ter po možnosti z znanjem madžarskega jezika. Osebe s prakso imajo prednost.

Prošnje z dokumentacijo in opisom poteka službe je poslati Zavodu za prosvetno pedagoško službo v Murski Soboti.

Nastop službe takoj ali po dogovoru.

Osební dohodki po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov uslužbencev in delavcev zavoda.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

Zavod za prosvetno pedagoško službo Murska Sobota

O-84

INVALIDSKA DELAVNICA »LOČILKA« V M. SOBOTI

razpisuje naslednja delovna mesta:

1. vodje proizvodnje

Pogoji: strojni inženir s 3-letno prakso, strojni tehnik s 5-letno prakso ali mojstrska šola z 8-letno prakso. Enosobno stanovanje zagotovljeno.

2. tehnologa serijske proizvodnje

Pogoji: strojni tehnik s prakso ali mojstrska šola.

3. dveh kovinostrugarjev — nastavljačev

Pogoji: kovinostrugar s 5-letno prakso.

4. dveh kvalificiranih ključavničarjev

5. dveh polkvalificiranih ključavničarjev

6. dveh polkvalificiranih kovinostrugarjev

Službo je mogoče takoj nastopiti. Osební prejemki po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja.

Franc Srimpf

beg v jutro

2

roman

...Tudi tokrat sta, kakor že večkrat, hodila naglo po asfaltnih pločnikih vročega alzaškega mesta, da bi čimprej prišla iz mesta, iz zatohlosti julijske vročine, ki je s svojo gostoto nasitila mestni zrak in mu onemogočila skoraj slehernó gibanje. Zato je negibnost visela v zraku in tudi tiho je bilo, kakor da je svet nekaj kilometrov naokoli okamenel v vročini. Ljudje, ki sta jih srečavala, so hodili trdo, odsotno, kamenó. Še tramvaj je ropotal gluho in napolnjeval tesne ulice z gluhim šumom, ki se je odbijal molče od hišnih sten zopet nazaj do njega, da bi potem lahko izginil za ovinkom. Z njim se je izgubil tudi gluhi ropot in le od nekje daleč se je slišal slaboten odmev, kakor da bi kegljali v daljavi.

»Oh, kako je vroče,« je rekla Yvonne in si z robcem hladila razgreti obraz.

»Je,« je potrdil Bračko in pomislil, da bodo mogoče že jutri korakali v isti vročini s plinskimi maskami na obrazih in peli: »Auf der Heide blueth ein kleines Bluemelein, und das heisst, Erika!«*

Zdaj sta bila že izven mesta in Yvonne je zavila na mehko stezo, poraščeno z nizko travo. Molčala sta in dokaj naglo sledila poti, ki se je sedaj nekoliko povzpela, nato pa obstala na majhni vzpetini. Tudi Bračko in Yvonne sta se ustavila. Naslonjena na drevo sta opazovala mesto, nekoliko dalje pred njima. Bilo je majhno mesto in skromno, poleg tega je bilo zavito v koprenast pajčolan, ki ga je raztegnila vročina okoli njega.

Bračko je gledal tja dol, toda spodaj ni videl Mulhousea. Glej, saj to je frančiškanska cerkev, z dvema stoloma, ki je tako nenavadno zidana in ji mati pravi bazilika. In tam, ne daleč vstran, vidi stolnico z njenim smešnim, topim zvoničkom, ki se prilega stavbi kakor škornji večerni obleki. In tam prek je Jožef. Kolikokrat so se tolkli okrog njega s kuhalicami, tako da je prišel ves moder domov. Bilo je na dan 19. marca, takrat, ko je imel stric god, tisti stric, ki mu je kupil uro za birmo, ki se mu je potem ustavila in jo je nesel k urarju, kjer je tudi ostala, ker niso imeli denarja, da bi plačali popravilo. In spodaj, globoko pod njim, kaj ne vidiš, Yvonne, sivobebe reke, ki mirno teče skozi mesto, skozi črne, visoke dimnike, ob katerih napravi, kakor za šalo, velik ovinek v obliki kolena, da bi se potem lahko odvalila naprej po ravnini, po poljih in travnikih.

Tako je gledal Bračko in živo je videl pred seboj vse, o čemer je premišljeval in vse, kar je želel videti zares, sedaj, a je videl samo nekoč, pred meseci, ko je stal z očetom in materjo na griču nad mestom in ga prav tako gledal pod seboj, kakor gleda sedaj Mulhouse, gledal ga je z očmi matere, ki se je najraje ustavljala ob cerkvah. Pa — saj so bile res največje stavbe v mestu in pogled se je najprej ujel ob njihove visoke stolpe.

»Kam si se zagledal?« ga je vprašala Yvonne in ga povabila, naj sede.

»Tako mi je, kot da gledam svoje mesto in ne tvoje,« je rekel Bračko in sedel je tesno k njej.

»Najbrž ti je zelo hudo, ker si tako daleč od svojih,« je rekla Yvonne.

»Je,« je priznal Brečko, »ampak bilo bi mi še mnogo bolj, če ne bi imel tebe!« Prijel jo je za roko in jo poljubil. Vrnila mu je poljub, ki je bil žgoč, kakor poslavljajoče se julijsko sonce, ki je sijalo skozi veje drevesa, pod katerim sta sedela.

»Franc,« je bila prva Yvonne, ki ga je odrinila od sebe. Skrb je zvenela v njenem glasu.

»Kaj je, Yvonne?«

»Zvedela sem, da boš moral kmalu odtod.«

»Kdo ti je povedal?«

»Brat.«

»Da, prav si zvedela,« je rekel Bračko.

»In kaj misliš storiti?« je vprašala Yvonne.

»Yvonne, premišljeval sem o tem, kar si mi večkrat govorila. Na fronto nočem. ne smem iti. Razumeš? Zanje nočem umreti! Sploh nočem umreti v tej vojni! Za nikogar!«

»Ampak, kaj nameravaš storiti, Franc? Če ne boš ničesar storil, boš šel čez nekaj dni na fronto in tam se lahko marsikaj zgodi.«

»Da, uporabil bi lahko prvo priložnost in pobegniti!«

»In če te priložnosti ne bo tako kmalu? Brat mi je pravil, da je težko ...«

»Seveda ni lahko, Yvonne,« je rekel Bračko in se tudi nekoliko odmaknil. Bil je ves v načrtih. »Najraje bi jim ušel že prej ...«

»Recimo, od tu ...« je vrgla Yvonne in ga pogledala od strani.

»Da, od tu! V Švico! Seveda, saj sem že mnogokrat, posebno v zadnjem času, mislil na to. Od tam bi mogoče kako prišel domov!«

Bračko se je zamislil. Vedel je, da tudi tak beg ne bi bil lahek. Nemci imajo meje dobro zastražene. Tudi za Švicarje ni zanesljivo vedel, kako se obnašajo z nemškimi dezertjerji. Slišal je celo, da so jih nekaj vrnili.

Povedal je svoje pomisleke Yvonne.

»Mogoče so vrnili Nemce. Tebe gotovo ne bodo.«

»Ampak, kje bom šel prek, kdo me bo vodil, kdo mi bo opisal pot?« je vnovič zaskrbelo Bračka.

»Jaz ti bom pomagala,« je rekla Yvonne.

»Ti!« je vzkliknil Bračko presenečeno.

»Saj ne bo prvič,« se je smehljala.

»Torej si že komu?«

Ni odgovorila. Samo rekla je:

»Povedala ti bom vse na poti domov, doma ti bo še natančneje razložil brat.

»François?«

»On, da!«

Bračko je bil presenečen od stavka do stavka, ki jih je izgovarjala. Zakaj sta mu prikrivala? Zakaj mu nista zaupala že prej?

»Franc, ne bodi jezen, če ti tega nisva povedala že prej. Ampak, saj veš, kakšni so časi in ti nisi nikdar določno omenil, da bi želel pobegniti.«

Bračko je molčal. Uvidel je, da sta ravnala prav. Res, odločno ni govoril nikoli, ne bratu ne njej, Yvonne. Pravzaprav je njej govoril samo o ljubezni. Mislil je, da je drugo ne zanima.

»Vesel sem, da mi bosta lahko pomagala,« je rekel nekoliko čemerno. »Pobegniti moram še v tem tednu, sicer bo prepozno.«

* »Na travniku rase majhna cvetica, imenuje se Erika!« (Nemška vojaška pesem.)

(Nadaljevanje na 8. strani)

Ali je serum res zdravilo?

Širom po svetu se bije ogorčen boj proti raku. Znanstveniki z največjimi napori skušajo odkriti povzročitelja te zavratne, nevarne bolezni. Ko ga bodo odkrili, ne bo težko najti tudi zdravilo. Prav tak boj se bije tudi proti levkemiji, ki jo čestokrat imenujemo »krvni rak«.

Zato ni nič čudnega, da je že več ljudi začelo razne preparate prikazovati kot učinkovito zdravilo. Spomnimo se samo velike senzacije, ki so jo zbudile vesti, da sta petrolej in nafta zelo učinkovita proti tej bolezni. Še danes nekateri iščejo v nafti tisto poslednjo pomoč, ki bi jih najrešila. Druge pač ni, seveda, če rakastega obolenja ne začnemo zdraviti v začetni fazi.

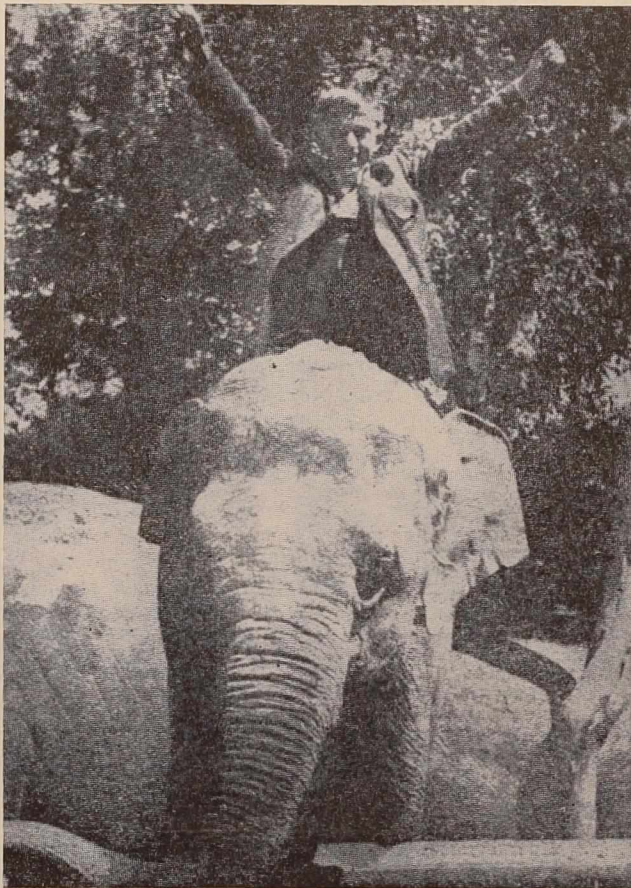
Spet se je pojavilo novo zdravilo, ki je zelo razvno zdravniške kroge, pojavili so se tudi prvi ozdravili bolniki. Toda zdravnik zelo dvomi v to zdravilo, za katerega njegov izumitelj noče povedati, iz česa je sestavljeno. Stvar je še bolj komplicirana, ker ga ni našel zdravnik, temveč francoski inženir biologije Gaston Naessens in se zaradi njega moral zateči na otok Korziko, ker je po francoskih zakonih enako kot drugod,

zaradi grenkih izkušenj z nekaterimi zdravili strogo prepovedano razširjati zdravilo, ki ni prej temeljito preiskano in odobreno.

Zaradi tega so mu tudi prepovedali uporabljanje njegovega zdravila, s katerim je začel zdraviti bolnike, ki so prihitali na otok z vseh strani sveta. Toda otočani so se tej prepovedi uprli in zahtevali, da se mu dovoli še naprej zdraviti. Ko je pristal na preiskavo svojega zdravila, so nastale nove težave. Kaj bo z bolniki, ki sedaj preje-

majo to zdravilo? Če bi prenehali z zdravljenjem, bi to pomenilo zanje smrt.

Preiskava vsakega novega zdravila pa je zelo dolgotrajna. To otežuje še izumiteljeva odločnost, da ne izda sestavin zdravila. V vsej zadevi ni nič gotovega. Strokovnjaki pravijo, da je potrebna velika previdnost pri uporabi tega zdravila, ne izključujejo pa, da serum ne bi imel tudi kake vrednosti. Preiskati pa morajo ne samo, če je učinkovit proti levkemiji, temveč tudi, če ne pušča za sabo kakih škodljivih posledic.

Noben šolski izlet v Zagreb ne mine brez obiska v živalskem vrtu. Otroci osnovne šole iz Rdečega Boka so zaprosili paznike, da se fotografirajo s sloni. Mile Kukavica je bil najpogumnejši in je s pomočjo tovarišev zlezal na slonov hrbet. Vsekakor za naše otroke izredno redko zadovoljstvo in prilžnost.

Še o nesreči v Vaiontu

O veliki nesreči v Vaiontu, kjer so se z gore utrgali plazovi in zgrmeli v jezero ter s tem dvignili vodo, ki se je razlila po dolini in s sabo odnesla več krajev, smo že poročali.

Obširno poročilo posebne komisije je dokazalo, da je do nesreče prišlo zaradi brezbriznosti družbe in oblastnih organov in so vso zadevo že izročili sodišču.

Poročilo ugotavlja, da je družba SADE pomenila za prebivalce pokrajine Belluno simbol izkoriščanja. Družba je brezobzirno uveljavljala svojo finančno moč in jo je zanimal samo razvoj njenih elektrarn na glede na varnost prebivalstva.

Strokovnjaki so pred graditvijo delali poskuse za pol-

nitev jezera do 700 metrov. Ker pa je bil rezultat negativen, ga družba enostavno ni sporočila pristojnim organom. Tako je družba SADE ravnala v skladu z najbolj nečloveško kapitalistično logiko, pri tem pa ji je pomagalo pomanjkanje varnostnih ukrepov s strani državnih oblasti. Navedbe v poročilu naravnost presenečajo zlasti glede odnosa državne oblasti do velikih gospodarskih centrov. Na osnovi preiskave bo sedaj sodišče odločalo o krivicah, njihovi odgovornosti in kaznih.

GOSPODINJE BREZ DELA

Ameriški strokovnjaki predvidevajo, da bosta 1982. leta metala in smetišnica gospodinjam neznan. Do tega časa bo tehnika toliko napredovala, da za gospodinjstvo praktično ne bo nobenega dela. Posoda iz plastične mase se bo po uporabi metala v peč. Pranje perila bo prav tako odpadlo, ker bodo srajce in spodnje perilo izdelovali iz papirja in se bo zato po

uporabi odrglo in sežgalo. Obleke in plašče ne bo potrebno likati, ker bodo izdelani iz materiala, ki se ne bo mehčal in zato tudi likalnik več ne bo potreben. V ormarah in drugod bodo vgrajeni električni sesalci, ki bodo sami avtomatično odstranjevali vsak prah. Edina skrb bo potemtakem gospodinjam le še njihov — soproj.

DROBNE ZANIMIVOSTI

STOLETNICA HARMONIKE

Letos praznujejo v Italiji stoletnico harmonike. Prvi primerek tega glasbila je namreč v mestu Anconii pred sto leti naredil Paolo Soprani. V Italiji pa zdaj letno izdelajo harmonik v vrednosti šest milijonov lir. 1962. leta so izvozili kar 11.879 harmonik.

DEŽNIK —

UČINKOVITO OROŽJE

Lani so v Bruslju prodali dvakrat toliko dežnikov, kot predlanskim. Toda očitno temu ni vzrok vreme, temveč neki tečaj, v katerem se ženske učijo, kako se z dežnikom obranijo nasilnežev. Pravijo, da se v dveh tednih ženske naučijo, kako je potrebno dežnik zapreti in ga uporabiti kot učinkovito orožje. Morda je prav zaradi tega bilo kar za tri četrtine manj žena-žrtev uličnih napadalcev kot leta 1962.

PRED DNEVI ZVEDEL ZA KONEC VOJNE

Sele prid nekoli dnevni je 43-letni francoski kmet Pierre Benie zvedel, da je druga svetovna vojna končana. Ko je Francija 1940. leta podpisala premirje, je odšel peške in odšel na svoj dom. Bal se je, da bi ga našli Nemci in odgnali v taborišče, zato ni nikoli stopil iz hiše. Vsa dela je opravljala njegova mati, ki je vsem pripovedovala, da je sin padel v vojni. Tudi na njo je prešel sinov strah, zato ni verjela, da Nemci niso več v Franciji.

Pred kratkim pa je sosedo zaskrbelo, ker že nekoliko dni niso videli starke in zato so odšli v njeno hišo. Našli so jo težko bolno, poleg njene postelje pa neznanega človeka, v katerem so se težavo spoznali njenega sina. Ko so mu rekli, da jo naj odpelje v bolnišnico, je odklonil rekoč, da se boji nemških patrulj. Komaj jim je uspelo, da so ga prepričali, da je vojna že zdavnaj končana.

OBLEKA, KI RASTE

Pogosto se dogaja, da je obleka sicer še nova, toda otrok je že toliko zrastel, da mu je pretesna. Videti je, da bo sedaj tudi to rešeno. Najnovejši ameriški izum je obleka »poodlet«, napravljena iz posebne tkanine, ki raste hkrati z otrokom. Obleka se namreč širi in podaljšuje kolikor je to potrebno, s tem pa tkanina ničesar ne izgublja.

NA SVETU 860 JEZIKOV

Po najnovejših statističnih podatkih je na svetu 860 jezikov in nad 500 pomembnejših narečij. V Evropi je 89 raznih jezikov, v Afriki 114, Aziji 123, Ameriki 117, na otokih Tihega in Indijskega oceana pa 417. Ko so ocenjevali število jezikov, so šteli le tiste, ki jih govori najmanj 400.000 ljudi.

Od kdaj gangsterizem?

dvojnim dnom odkrili mamila vredna dva in pol milijona dolarjev. Toda ta gangster je svobodni, ker je advokatom uspelo dokazati, da kabina ni bila preiskana po predpisih.

Večina zgodovinarjev se strinja s tem, da se je gangsterizem rodil 24. januarja 1889. Tega dne je

bilo v New Orleansu v blatu kanala najdeno truplo nekega Sicilijanca, ki je prejšnjo noč zakarjal mnogo denarja, ker pa tega ni hotel plačati, so ga ubili. Čez teden dni so njegovi prijatelji pričakali enega člana iz te kvartalske grupe, ki mu je bil ubiti dolžan denar, in streljali nanj. Policija

jih je ujela, toda še preden je prišlo do sojenja, je bil sodnik, ki je preiskoval zadevo, skrivnostno ubit, na sojenju pa nobena priča v obtožnici ni prepoznala morilcev. Od tu se je val nasilja razširil po ostalih ameriških mestih. Toda pred prvo svetovno vojno so se te grupe omejevale na manjši

teritorij, med dvema vojnoma pa so se formirale močne organizacije, ki so strahovale in se strahujele po celi državi.

Gangsterji so se najprej ukvarjali s točenjem alkoholnih pijač. 1919. leta je bilo namreč z ameriško ustavo prepovedano prodajati ali prevažati alkoholne pijače. To

da prva skupina, ki se je formirala v Chicagu, je napadla prav skladišče, v katerem je imela policija zaplenjene steklenice alkoholnih pijač in z njihovim točenjem zaslužila bajne vsote. Nato so sami organizirali proizvodnjo alkoholnih pijač.

V tridesetih letih jim je sicer bilo izbiti iz rok točenjski alkoholni pijač, ker je bilo to spet dovoljeno, vendar pa so točilnice prišle pod njihovo kontrolo, prav tako razne igralnice in drugo. Pojavljali so se kot zaščiteni teh točilnic, potem so še na druge načine izsiljevali. Lotili so se trgovine z mamilii, tobakom, ukvarjali s poklicnim ubijanjem ljudi itd. Vsi ti podvigi so prispevali k ustanovitvi posebne organizacije nasilja, ki pa ima svoje globoke vire v sami ameriški družbi, njenem načinu življenja in mišljenja.

(Nadaljevanje s 7. strani)

Ni vedel, ali mu je rekla, naj ne bo jezen zaradi tega, ker mu ni že prej povedala o svojem delovanju, ali da naj ne bo jezen, ker jo zebe in ker se je sedaj stisnila k njemu.

»Saj nisem,« je rekel in v resnici ni bil.

»Bom lahko šla s teboj, Franc?«

»Kam?«

»V Švico.«

»Pa saj to ni mogoče, čeprav bi strašno rad!«

»Dobro, velja, potem grem!«

»In vendar ne moreš iti. Sama najbolje veš, da ni mogoče.«

»Vse je mogoče. Še posebej tistemu, ki ljubi. In jaz sem tista!«

»Jaz tudi. Ampak, vseeno, nemogoče ni mogoče nikomur. Celotnemu ne, ki ljubi. In to, kar misliš ti, je nemogoče. Z menoj ne moreš.«

»Oh, saj vem,« je rekla Yvonne. »Ampak, vseeno je lepo pomisliti na to, da bi bila skupaj. Najprej skupaj v nevarnosti, potem skupaj v sreči!«

Gledala mu je v oči in videl je, da se leskečejo. Naenkrat je tudi njemu postalo tesno. Bil je tako mlad in zasmilila se mu je ali pa se je zasmilil istočasno tudi sam sebi. Potem je rekel Yvonne tiho in mehko, mehko zato, ker je bil tisti večer tako mehak in tožen in ker so se oblaki nad Vogezi vozili po nebu, kot da bi mravlje hitele po mahu.

»Da, če bi nama bila najprej namenjena sreča, potem bi pristal, da greš z menoj. Toda nama je najprej namenjena nevarnost.« Čisto se je vživel v to, da pobjegne čez dva ali tri dni, ali navsezadnje že jutri.

Yvonne se je tesneje stisnila k njemu.

»Tako mi je, kot da te bom izgubila za vedno. V vsakem primeru.«

»Kako, v vsakem primeru?«

»Tako: če se ti beg posreči, boš v Švici izgubljen zame, če se ti ne... Ampak, o tem raje nič besedi!«

Poljubila ga je.

»Veš, bala sem se, da se boš odločil. Sedaj bi skoraj želela, da se ne bi. Toda, preklet je čas, v katerem živiva. Ne moreva mimo njega.«

»Ali te morda obhajajo slutnje?« se je nasmehnil Bračko.

»Včasih se mi zdi, da nisi resničen, in da sem sedaj v objemu smrtno sence.«

»Pusti smrt pri miru. Ne straši z njo! Saj je že tako preveč blizu! Sedaj sva živa in misliva na to, kako bi tudi ostala. Vsaj še nekaj časa.«

»Nekaj časa? Nekaj časa je minuta, ura, dan ali dva!«

»Nekaj časa je lahko tudi večnost.«

»Da, toda ne za živega človeka.«

Privila se je k njemu, ga poljubila v uho in zašepetala:

»Ubijem se, če te ubijejo!«

Pobožal jo je po tilniku in rekel:

»Ne bodi me. Ne smej me. Vsaj zdaj še ne. Zaradi tebe me ne smejo in zaradi mojih tovarišev ne in tudi zaradi moje mame ne in tudi zaradi mene samega me še ne smejo!«

Potem sta obmolnila za dolgo časa.

... Zvečerilo se je tudi v bolniški sobi. Bračko je že bil buden in je zato mogel videti sence, ki so zamenjale sončne žarke in se namestile po kotih ne preveč prostorne sobe. S sencami je stopila v Bračko osamelost, ki se je povečala posebej zato, ker je bil pravkar še z Yvonne. Zdaj je zopet ostal sam z mislimi od prej in z mozganjem o tem, kaj, kdaj in kako bo še vse prišlo nadenj. Sedaj, ko je bil povsem zburjen in po spanju telesno okrepljen, je nenadoma jasno vedel, zakaj ga bodo zdravili in zakaj ga bodo nekaj časa pustili pri miru. Najprej je mislil, da zanje ni več človek, temveč samo nekaj, kar trenutno še obstaja, slučajno še obstaja, toda česar že kmalu ne bo več in kar bo izginilo še hitreje, kakor se je pojavilo. Zdaj pa je vedel, da je zanje še vedno važen, ne sicer več kot Franc Bračko, dezerter, temveč kot govoreča oseba, ki jim bo lahko povedala marsikaj, predvsem to, kdo mu je pri begu pomagal, kateri so bili njegovi sodelavci. Da, to je zanje še važno, in dokler bo to še važno, se tudi njemu ne bo nič zgodilo in ga bodo zato zdravili in hranili, da bo močan in da bo lahko prenesel vse, kar so mu namenili.

Čudno, da se tega ni spomnil že prej...

Novo spoznanje ga je pomirilo, pomirilo ga je v toliko, ker mu je zdaj bilo jasno, da bo živel še nekaj časa, in dokler je živ...

Vzdignil se je na postelji. Opazil je, da ni več tako slab in da se lahko drži na komolcih. Pogledal je po sobi. Bila je majhna, samo štiri postelje so imele prostora v njej. Že prvič, ko se je zbudil, je videl postave na njih. Zdaj jih je tudi razločil, posebno še tisto poleg sebe. Onih dveh na posteljah ob oknu ni mogel dobro videti, ker je bilo že pretemno.

Nenadoma si je želel spregovoriti, govoriti s komerkoli, ki bi hotel govoriti z njim. Zdaj je bila iskra v njem in ta iskra ga je podžigala, da bi deloval kakorkoli, četudi samo v besedi.

Zato se je obrnil k sosedu in rekel:

»Čudno, da ne prižgejo luči.«

Od sosedu dalj časa ni prišlo nič. Bračko je pomislil, da že vsi vedo, kdo je in kaj se je zgodilo z njim. Tudi ta poleg gotovo že ve in zato noče govoriti z njim. Toda Bračko je kljub temu še enkrat ponovil:

»Res bi lahko prižgali luči.«

»Bodo že prižgali,« je spregovorila postava in njen glas je bil osoren, vendar se je Bračku zdelo, da osornost ni bila istovetno s trdoto, ki bi onemogočala nadaljnji pogovor. »Najprej mora sestra zatekniti okna,« je pojasnil glas.

Bračko je za trenutek premolknil. Zdelo se mu je potrebno, da se predstavi sosedu; potem bo tudi on moral povedati, kdo je, kajti po glasu ga Bračko ni poznal. Verjetno je bil iz druge čete. Obrnil se je s cela k sosednji postelji in rekel:

»Jaz sem iz tretje. Bračko...«

»Vem,« ga je nestrpno prekinil oni. »Fant, polomil si ga, strašansko polomil,« je dodal.

Torej res ve in najbrž veda tudi druga dva. Toda iz sosedovih besed in iz njegovega tona je Bračko sklepal, da ga ne obsoja, temveč prej obžaluje. Seveda, zaupati mu zaradi samega tona besed kljub temu ne more. Posebno, ker ga ne pozna.

Potem je vstopila sestra in odšla k oknom. Zaprla jih je (zdaj bo šele vroče, je pomislil Bračko) in spustila črno pregrinjalo prek njih. Prižgala je luč in plaz se nedozorele svetlobe se je spustil prek postelj, razsvetlil postave na njih in končno obstal enako kakor osmero lačnih vojaških oči na bolniški strežnici.

Svetloba, četudi slabotna, je razen oči razgibala tudi jezikov. Tisti ob oknu, na levi strani je bil mnenja:

»Se ti ne zdi, golobček, da je še pre zgodaj za večerjo?«

»Uganil si,« mu je prisebno odgovorila sestra in krenila proti vratom.

»Piščanci so gotovo že cvrti, kaj?«

»Že in komaj čakajo na vas, da bi jih pospravili.« Odprla je vrata na hodnik in rekla še:

»Pazite na koščice! Bili so še mladi, ko so morali dati življenje za vas, mylordi!«

Kljub temu, da je bil vsak s svojimi mislimi in kljub temu, da te misli niso bile nobenemu prijetne, najbolj neprijetne so bile gotovo Bračku, jih je ženski obisk in upanje na večerjo združil v skupno, lepše ocenjevanje življenja. Vsaj za nekaj časa.

(Nadaljevanje prihodnjič)